

UTVECKLINGSPLAN FÖR KUNGENS KURVA

SAMRÅDSVERSION

Huddinge

Organisation

Utvecklingsplanen har tagits fram av Huddinge kommun med hjälp av PE Teknik och Arkitektur samt underkonsult Mandaworks.

Huddinge kommun

Sandra Bratt, projektledare och områdesstrateg
Charlotte Persson, Projektägare
Linda Dahlberg, Samhällsplanerare
Carolin Andersson, enhetschef
Emma Hirsch, Trafikplanerare
Albin Frandsen, Exploateringsingenjör

PE Teknik och Arkitektur

Therese Ericsson
Jacob Wesström
Johan Jacobsson
Lovisa Thorsén
Hanna Fürstenberg

Mandaworks

Emilia Puotinen
Patrick Verhoeven
Alessandro Macaluso
Konstantin Miroshnychenko
Emeline Lex

Dokumentnamn: Utvecklingsplan för Kungens kurva

KS-dnr: KS-2018/257

Utvecklingsplanen finns att läsa på kommunens hemsida: www.huddinge.se

Dokumenttyp: Styrdokument

Ansvarig förvaltning: Kommunstyrelsens förvaltning

Beslut:

Dokumentinformation: Utvecklingsplanen är en fördjupning av översiktsplanen och anger Huddinge kommuns långsiktiga ambition för stadsdelen Kungens kurva i Huddinge.

Sammanfattning

Utvecklingsplanen visar möjlig utveckling för Kungens kurva fram till år 2050 eller ännu längre fram i tiden. Planen fyller glappet mellan kommunens översiktsplan och de efterföljande detaljplanerna. Planen vägleder utvecklingen på ett mer direkt och konkret sätt än vad översiktsplanen gör men är samtidigt inte så detaljerad som ett detaljplaneprogram eller en detaljplan. Utvecklingsplanen är liksom kommunens översiktsplan inte juridiskt bindande.

Utgångspunkten i arbetet är visionen för den regionala stads kärnan Skärholmen - Kungens kurva. Givet de utmaningar den växande regionen står inför samt trender som påverkar utvecklingen bygger visionen på att Kungens kurva även fortsättningsvis ska ha en stark attraktionskraft. Vägen fram är att Kungens kurva utvecklas som en förstad som innehåller olika områden med olika och blandade funktioner. Där handelsplatsen finns kvar men i komprimerad skala och där vi fyller på med i första hand bostäder. Vi binder samman Kungens kurva med Skärholmen och drar nytta av mängden människor som rör sig på platsen. Genom gröna länkar knyts Gömmarens naturreservat närmare platsen och funktioner samt nya kopplingar gör det lätt och inbjudande att röra sig till fots eller på cykel genom stadsmiljön.

Utvecklingsplanen presenterar fyra bärande strategier för den föreslagna utvecklingen. Strategierna berör olika teman och fokuserar på att skapa en urban och trygg stads kärna där människor kan mötas, resa och röra sig hållbart, utveckla platsens identitet som en naturnära plats och skapa en hållbar struktur inför framtiden samt vara en livfull dynamisk destination och mötesplats.

Målsättningen är att skapa en dynamisk livfull och naturnära stads kärna som uppmuntrar till att besöka, arbeta, handla, bo umgås, leka, idrotta, utbilda sig och slappna av.

Utvecklingsplanen redovisar de stora strukturerna som inte kan avgöras i enskilda samhällsbyggnadsprojekt. Planen ska vara garanten för att de delar som sedan byggs var för sig passar ihop och skapar en attraktiv plats där människor vill leva, driva sina företag eller besöka. Utvecklingsplanens fokus är att möjliggöra en långsiktigt hållbar utveckling av Kungens kurva. De kvaliteter som finns på platsen ska kunna utvecklas, samtidigt ska nya kvaliteter läggas till, som till exempel nya parker och stråk för att länka samman Kungens kurva bättre internt och med omkringliggande områden.

Utvecklingsplanen redovisar en möjlig bebyggelsestruktur, infrastruktur och grön- och blåstruktur på en översiktlig strategisk nivå. Planen ger också förslag till hur Kungens kurva kan utvecklas med olika typer av innehåll som offentlig och kommersiell service, mötesplatser med mera.

Innehåll

Sammanfattning	2
Innehåll	3
Inledning	4
Utvecklingsplanen är vägledande för kommande detaljplanering	4
Process	5
Övergripande planer och styrdokument	5
Pågående strategiska projekt i området	6
Geografiskt läge	7
Historisk tillbakablick	8
Området idag	9
Kungens kurva år 2050	10
Målbild	12
Fyra bärande strategier	14
Urban och trygg stads kärna där människor kan mötas	18
Varierad och tät stadsmiljö	21
Varierad stadssiluett	23
Trygg och attraktiv stadsmiljö	25
Stark identitet med historisk förankring	27
Hållbara resesätt och människor i rörelse	30
Sammankopplat och finmaskigt nätverk	33
Upplevelserika gaturum	37
Smidig mobilitet och hållbara parkeringstjänster	39
Sammankopplad nod	41
Naturnära och hållbar stads kärna	44
Närheten till naturen präglar hela området	46
Generös grönska	49
Höga vistelsevärden och plats för rekreation	51
Hållbar och klimatanpassad	53
Dynamisk livfull destination och mötesplats	58
Upplevelserik destination	60
Livfull stad	61
Attraktivt för etablering av arbetsplatser	63
Nära till lokala målpunkter	65
Sammanfattning	66
Hållbar planering över tid	69
Konsekvenser och rekommendationer	70

Inledning

Utvecklingsplanen är vägledande för kommande detaljplanering

Kungens kurva har under flera år pekats ut som ett område med stor stadsutvecklingspotential och som tillsammans med Skärholmen ska fungera som en regional stadskärna. Utvecklingsplanen ska visa på en långsiktig hållbar stadsutveckling och en sammanhållen planeringsinriktning som visar vägen för vilka kvaliteter och funktioner stadskärnan kan inrymma.

Utvecklingsplanen är en konkretisering av den kommunövergripande översiktsplanen (ÖP), som i sin tur utgår från den regionala utvecklingsplanen för Stockholms (RUFSS 2050). Utvecklingsplanen är liksom översiktsplanen inte juridiskt bindande.

Utvecklingsplanen är ett underlag för efterföljande planering. Den fungerar som ett ramverk att utgå från på lång sikt och är samtidigt flexibel för att kunna anpassas till förändrade krav och nya förutsättningar. Planen ska säkerställa en långsiktig hållbar stadsutveckling och en sammanhållen planeringsinriktning varför all mark i området ingår i planen, även den som kommunen inte har rådighet över.

Planen ger ramar och riktlinjer för kommande detaljplaner (DP) samt investeringar i offentliga miljöer, verksamheter och infrastruktur.

Den är vägledande i diskussioner med privata investerare och andra aktörer som till exempel statliga och regionala aktörer, föreningar eller ideella organisationer som bidrar i utvecklingen av stadsdelen. Vid ett fåtal tillfällen kan det finnas skäl att ta fram ett planprogram före arbetet med en detaljplan (DP) påbörjas.

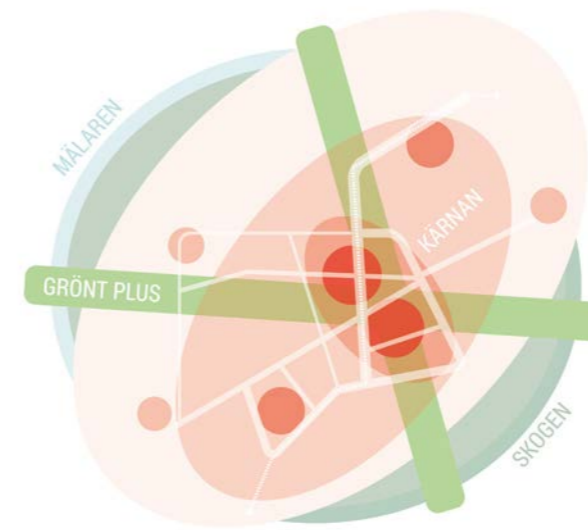
Utvecklingsplanen visar möjlig utveckling av Kungens kurva på lång sikt fram till 2050 eller ännu längre. När och om utvecklingen faktiskt sker beror på marknadens intresse, fastighetsägarnas intresse samt på kommunens ekonomiska förmåga.

Sammanfattningsvis syftar utvecklingsplanen till att:

- Ge en sammanhållen idé för hur området ska utvecklas över tid. Planen är garanten för att de projekt som sedan byggs bit för bit hänger ihop i en helhet.
- Ge ramar och riktlinjer för kommande planering och investering.
- Vara ett underlag för fortsatt dialog om utvecklingen av Kungens kurva med verksamma, besökare och boende i närområdet. Utvecklingsplanen ska även fungera som ett underlag till fortsatt dialog med de intressenter som vill vara med och bidra till utvecklingen av området.

Process

År 2019 initierades en process tillsammans med Stockholms stad för att revidera den gällande visionen för den regionala stadskärnan Skärholmen - Kungens kurva, som pekats ut i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUFSS 2050. Syftet med visionsarbetet var att Huddinge kommun tillsammans med Stockholms stad skulle ta fram och samlas kring en gemensam vision för utvecklingen av den regionala stadskärnan på en övergripande nivå.

Vision för den regionala stadskärnan. Bild: Mandaworks

Med utvecklingsplanen vill Huddinge kommun säkerställa en process som tål upp och nedgångar i konjunkturen. Planen ska också ge ett stabilt ramverk som ska fungera som en långsiktig plan för att möta ett framtida behov av en mer funktionsblandad och tät bebyggelse i en växande region.

Utvecklingsplanen grundar sig på RUFSS 2050, den kommunövergripande översiktsplanen, kommunala styrdokument, visionsarbetet för den regionala stadskärnan, tidigare medborgardialoger, utredningar och pågående detaljplaner.

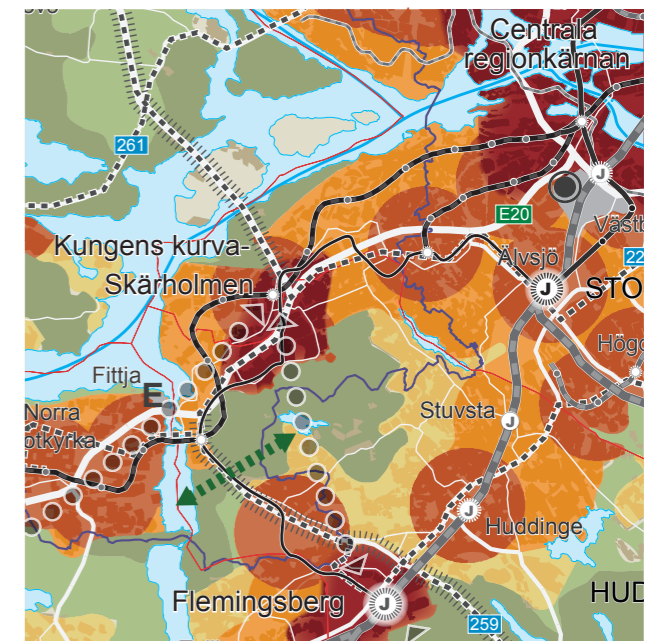
Övergripande planer och styrdokument

Sverigeförhandlingen

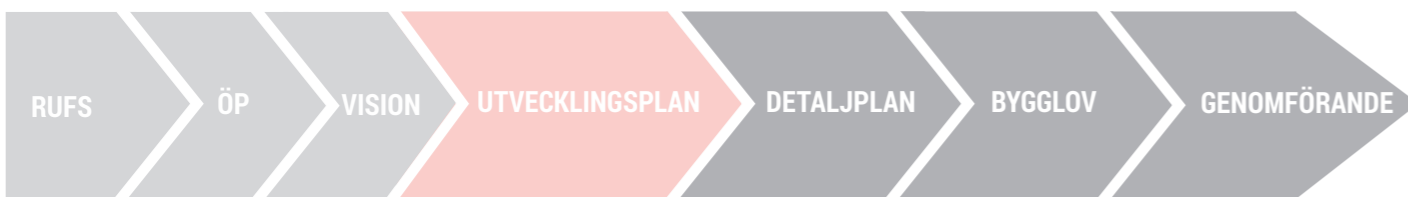
Den 21 april 2017 tecknade Huddinge kommun avtal med staten, Region Stockholm och Stockholms stad om att förverkliga Spårväg syd. Huddinge kommuns åtagande innebär medfinansiering av Spårväg syd och att det byggs 18 500 bostäder i anslutning till spårvägen till år 2035. Sverigeförhandlingen inkluderar även flera investeringar i cykelnätet i Huddinge kommun.

Regional utvecklingsplan för Stockholm (RUFSS 2050)

Kungens kurva-Skärholmen har enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUFSS 2050) pekats ut som en regional stadskärna. Åtta regionala stadskärnor med stor utvecklingspotential har pekats ut och tanken med en flerkärnig struktur är att kärnorna ska bli attraktiva komplement till den centrala regionkärnan. De ska verka för sammanhållen utveckling av bostäder och verksamheter samt för att balansera den snabba tillväxten i den centrala regionkärnan på ett hållbart sätt. De regionala stadskärnorna ska också kunna erbjuda goda förutsättningar för näringslivet och en god livsmiljö.

Utsnitt ur kartunderlag för RUFSS 2050

Processen från regional planering till genomförande

Huddinge Översiktsplan 2030 (ÖP 2030)

Målet är att Kungens kurva och Skärholmen ska utvecklas till ett gemensamt område. Inriktningen är att skapa ett blandat område som är levande och har en tydlig struktur för de som bor, arbetar och besöker området.

Översiktsplanen beskriver handeln och arbetsplatser i området som viktiga att ta tillvara och utveckla. Samtidigt utvecklas området med funktioner inom utbildning, icke störande verksamheter, kontor och bostäder för en mer mångsidig användning. Området föreslås få urbana kvaliteter och skapa en tät bebyggelsestruktur som ger förutsättningar för hållbar utveckling.

Kopplingar till omkringliggande områden och förbättrad kollektivtrafik identifieras som viktiga delar att utveckla. En överdäckning mellan Kungens kurva och Skärholmen är utpekad som en långsiktig vision tillsammans med kompletterande åtgärder för att minska barriärerna mellan områdena och utveckla flera trafikslag.

ÖP anger att förutsättningarna för att ändra gränsen för Gömmarens naturreservat ska studeras. Detta gäller det område som ligger söder om Kungens kurvaleden så att det blir möjligt att bebygga området närmast Kungens kurvaleden.

Hållbar utveckling

Städernas utveckling och urbaniseringen spelar en avgörande roll för social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Utvecklingsplanen är framtagen i linje med FN:s globala mål. Utvecklingsplanen tar även hänsyn till FN:s konvention om barnets rättigheter, som blev svensk lag i januari 2020.

Övriga mål och styrdokument

Utvecklingsplanen förhåller sig även till kommunala mål och styrdokument såsom exempelvis:

- Parkstrategi
- Trafikstrategier
- Dagvattenstrategi
- Arkitekturstrategi m.fl.

Pågående strategiska projekt i området

Planprogram för fastigheten Diametern med flera

Centralt i Kungens kurva, mellan IKEA och Heron city finns ett planprogram för fastigheten Diametern m.fl. Planprogrammet föreslår mer än 3000 bostäder, skola och ett flertal förskolor. Ambitionen är att utveckla en ny tät och blandad stadsdel med en egen identitet. Målbilden för området är att skapa en plats med många boende, arbetsplatser, park, mötesplatser, kultur och offentlig service – där faktorer som att bygga högt och tätt beskrivs som viktiga för att få ett önskat stadsliv. Vidare kommer området även präglas av en stor park centralt i stadsdelen vilken ska erbjuda invånarna en plats för rekreation, mötesplatser och grönska. Den preliminära tidplanen för utbyggnad av hela området är att det kan vara helt utbyggt fram till år 2040.

Spårväg syd

Spårväg syd kommer att gå mellan Flemingsberg och Älvsjö via Masmo, Kungens kurva, Skärholmen och Fruängen vilket ger nya och snabba resmöjligheter till och från Kungens kurva i södra Stockholm.

Förbifart Stockholm

E4 Förbifart Stockholm kommer att binda ihop Kungens kurva och södra Stockholm med norra Stockholm där restiden uppskattas till 15 minuter. Förbifart Stockholm går från Kungens kurva i söder till Häggvik i norr med sex nya trafikplatser.

Tvärförbindelse södertörn

Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn skapar en ny tvärkoppling i södra Stockholm vilket gör Kungens kurva mer tillgängligt och sammankopplat med sin omgivning. Tvärförbindelse Södertörn kommer att gå mellan E4/E20 vid Vårby till väg 73 vid trafikplats Jordbro i Haninge kommun.

Geografiskt läge

Kungens kurva är beläget ca 15 km söder om Stockholms centrala delar, i den nordvästra delen av Huddinge kommun. Området omges av stadsdelarna Segeltorp i öst, Vårby i sydväst och Skärholmen i norr. I syd och sydöst gränsar Kungens kurva mot Gömmarens naturreservat.

Skärholmen

Skärholmen gränsar till Kungens kurva i norr och områdena separeras av E4/E20. Skärholmen består till stora delar av flerfamiljshus från 60-talets miljonprogram och Skärholmens centrum där tunnelbana finns. Kungens kurva tillsammans med Skärholmen är utpekad som en regional stads kärna i den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län (RUF 2050) och ambitionen är att områdena ska kopplas samman och bli ett område.

Vårby gård

Vårby gård ligger intill Mälaren och gränsar till Kungens kurva i sydväst och områdena separeras av E4/E20. Vårby gård består till

stora delar av flerfamiljshus från 70-talets miljonprogram, här finns också två småhusområden och ett lokalt centrum med tunnelbana.

Segeltorp

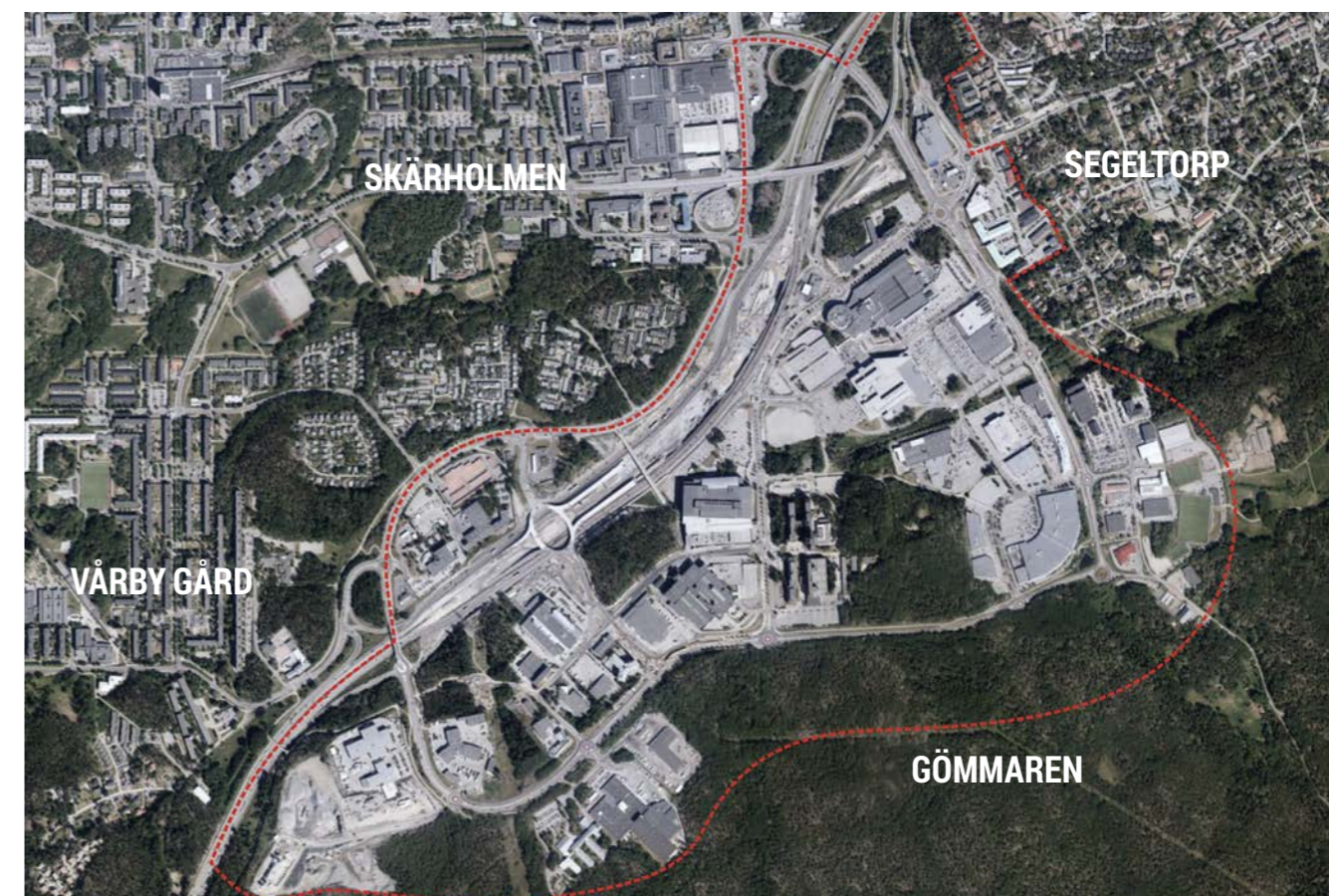
Segeltorp ligger öster om Kungens kurva och består till största delen av småhus. I Segeltorp ligger Segeltorps idrottsplats som direkt angränsar till Kungens kurva.

Gömmaren

Gömmarens naturreservat gränsar mot Kungens kurva i syd och sydöst och består av regionalt värdefull natur och är ett viktigt rekreationsområde.

Utvecklingsplanens geografiska avgränsning

Geografiskt omfattar utvecklingsplanen Huddinges del av den regionala stads kärnan Kungens kurva- Skärholmen. Området är i huvudsak beläget söder om E4/E20 men området Lindvreten som är beläget nord-öst tillhör också Huddinge kommun och ingår i utvecklingsplanens geografiska avgränsning.

Ortofoto med angränsade stadsdelar utmärkta och utvecklingsplanens geografiska avgränsning markerad.

Historisk tillbakablick

Det var den 28 september 1946 som kung Gustav V:s bil sladdade ner i diket, då mitt ute i ingenstans, på väg från en jakt på Tullgarn till middagen på slottet. Alla i bilen klarade sig oskadda och kungen blev enligt uppgift inte ens blöt om fötterna när han klev ur den dikeskörda bilen. Föga visste han då att han där och då markerade ett nytt landmärke och destination. Markområdet i anslutning till dikeskörningen, där Skärholmens centrum ligger idag, tillhörde ursprungligen Smista gård. Området var på den tiden ett jordbrukslandskap med skogklädda höjder och dalgångar. Genom trakten gick Södertäljevägen som sedan 1953 hade motorvägsstandard med 7,5 meter breda, dubbla körbanor i varje riktning och en fem meter bred mittremsa. När Tore Jakobson öppnade två ESSO-mackar i området dök återigen begreppet Kungens kurva upp, namnet fastnade och är numera det officiella namnet på området söder om E4/E20.

Vårby gård och Skärholmens gård i Huddinge hade köpts av Stockholm 1931 respektive 1944. I 1952 års generalplan föreslogs att tunnelbanan skulle dras vidare från Mälarhöjden till de nyligen köpta områdena i sydväst. När Stockholm avslutat förhandlingarna med fastighetsägarna i Sättra påbörjade stadens ledande socialdemokratiska tjänstemän i största hemlighet förhandlingar med den starkaste motståndaren till Stockholms expansion i grannkommunerna, kommunstyrelsens ordförande i Huddinge, Nils Eliasson.

Uppgåelsen gick ut på att Stockholm skulle inkorporera de delar av Vårby gård som låg i direkt anslutning till Stockholm, medan Huddinge skulle få köpa större delen av Vårbyegendomen. Priset per kvadratmeter var mycket lågt och motiverades med en klausul om att marken i huvudsak skulle användas för friluftsliv. Inkorporeringen kallades för en gränsreglering eftersom man tidigare lovat att sluta inkorporera grannkommuner. Vårbyaffären offentliggjordes i juni 1961 och orsakade politisk kris då socialdemokraterna med Hjalmar Mehr i spetsen bland annat hade rundat det folkpartistiska fastighetsborgarrådet. Borgerliga tidningar skrev om maktfullkomlighet och persondiktatur. Trots att avtalet mellan kommunerna gällde från januari 1963 förhalade Stockholm i det längsta Huddinges markköp. Detta hindrade inte Huddinge kommun från att omedelbart påbörja en lukrativ försäljning av tomter inom norra delen av friluftsområdet till privata företag till Stockholms förtret. Så kom det sig att IKEA, Esso och Metro etablerade sig vid Kungens kurva.

Kungens kurva har utvecklats i etapper sedan mitten av 1960-talet då IKEA etablerade sig i området. Fram till 1980-talet planlades och utvecklades området för kontor och industrier. Under mitten av 1990-talet ökade efterfrågan på etablering av handel inom Kungens kurva och dagens regionala handelsområde i områdets östra del började växa fram.

Området idag

Kungens kurva är en destination för handel och upplevelser. Områdets tillgänglighet bygger i stor grad på personbilstrafik och bussar, vilket lämnat tydliga spår i den bebyggda miljön där ytor för gång och cykel samt vistelseytor saknas och stora ytor upptas av parkering. Få människor rör sig ute i den offentliga miljön vilket bidrar till en otrugg miljö, särskilt kvällstid då få besökare rör sig i området.

E4/E20 är en barriär som separerar Kungens kurva från Skärholmen och Vårby gård. Det finns få kopplingar mellan områdena. Inom området är det dominerande inslaget stora hårdgjorda ytor för parkering och en trafikal struktur med storskaliga gaturum där bilen prioriteras. Det är svårt att röra sig till fots eller med cykel i och till området på grund av de många barriärer som finns. Målpunkter och funktioner är i hög grad spridda över området. Många delar av gång- och cykelnätet har eller ska rustas upp men för att tillgängliggöra området för gående och cyklister behövs fler gena tillägg. Kungens kurva trafikeras av både lokalbussar och stomnätbussar men har ingen spårbunden trafik idag.

Området omges av stora gröna kvaliteter i form av Gömmarens naturreservat. Inom området saknas det gröna ytor, ekosystemtjänster och ytor för rekreation. Det finns gott om möjligheter till rekreation i utkanterna av området vid Segeltorps idrottsplats som inrymmer ridskola, flera konstgräsplaner, ishall med mera.

Kungens kurva har stor dragningskraft som en nationell, regional och lokal destination med ett stort utbud av kommersiell service. Kungens kurva-Skärholmen är Skandinaviens största handelsplats utanför citykärnorna och handeln i området omsätter cirka 7,3 miljarder kronor årligen och cirka 30 miljoner människor besöker området varje år. I området finns bland annat världens största IKEA, Nordens största biografanläggning Filmstaden Heron City och flera internationella företag. Handeln har under hela 2000-talet omvandlats och e-handeln tar allt större marknadsandelar. Utvecklingen för handelsområdet har varit god men redan idag efterfrågar flera hyresgäster mindre lokaler. Givet de utmaningar den växande regionen står inför samt trender som påverkar utvecklingen behöver utvecklingsplanen ge förutsättningar för att Kungens kurva även fortsättningsvis ska ha en stark attraktionskraft.

1946

Gustav V dikeskörning, 28 september, 1946. Foto: Okänd fotograf, Huddinge kommun

1990

Kungens kurva tidigt 90-tal. Foto: Okänd fotograf, Huddinge kommun

2021

Kungens kurva shoppingcenter. Foto: Huddinge kommun

Ortofoto på området.

KUNGENS KURVA ÅR 2050

Målbild

För att bibehålla Kungens kurvas attraktionskraft behöver platsen utvecklas som en förstad som innehåller olika områden med olika och blandade funktioner. Där handelsplatsen finns kvar men i komprimerad skala och där vi fyller på med bostäder, andra funktioner och besöksmål. Vi binder samman Kungens kurva med Skärholmen och drar nytta av mängden människor som rör sig på platsen.

Vision - Dynamisk livfull destination och naturnära stadskärna

Kungens kurva är en tillgänglig nationell, regional och lokal destination. Kungens kurva är en levande stad med handel en mångfald av bostäder, mötesplatser, arbetsplatser, målpunkter och funktioner där människor kan mötas, bo och verka. Kungens kurva har också unika gröna kvaliteter och närheten till naturen präglar hela området.

Så når vi dit

För att anta platsens utmaningar och nå visionen för den regionala stadskärnan Skärholmen-Kungens kurva 2050 finns fyra bärande strategier. De bärande strategierna ska visa vägen för den förflyttning som tar Kungens kurva vidare från ett populärt handelsområde och besöksmål till en dynamisk livfull destination och naturnära stadskärna med en mångfald av bostäder, mötesplatser, arbetsplatser, målpunkter och funktioner där människor kan mötas, bo och verka. För varje bärande strategi finns ett antal delstrategier som förtydligar vad som är prioriterat för utvecklingsplanens olika delar.

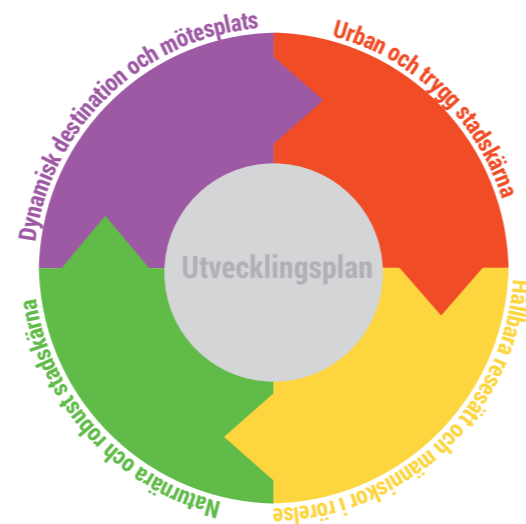
Delstrategierna förtydligar hur respektive strategi uttrycks i den fysiska miljön när kommunen, fastighetsägare och andra intressenter arbetar tillsammans för att förverkliga visionen. Den struktur som föreslås och de bärande strategierna tillsammans med delstrategierna ska ses som ett ramverk, stöd och styrning för fortsatt planering.

Kungens kurva- fyra bärande strategier

Utvecklingsplanen grundas på fyra bärande strategier som ska visa vägen för utvecklingen av Kungens kurva.

- Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas
- Hållbara resesätt och människor i rörelse
- Naturnära och robust stadskärna
- Dynamisk livfull destination och mötesplats

På de kommande sidorna presenteras de fyra bärande strategierna och delstrategierna kapitelvis med tillhörande diagram och bilder.

VISION DYNAMISK LIVFULL DESTINATION OCH NATURNÄRA STADSKÄRNA

Bärande strategier

Delstrategier

- Varierad och tät stadsmiljö
- Varierad stadssiluett
- Trygg och attraktiv stadsmiljö
- Stark identitet med historisk förankring
- Sammankopplat och finmaskigt nätverk
- Upplevelserika gaturum
- Smidig mobilitet och hållbara parkeringstjänster
- Sammankopplad nod
- Närheten till naturen präglar hela området
- Generös grönska
- Höga vistelsevärden och plats för rekreation
- Hållbar och klimatanpassad
- Upplevelserik destination
- Livfull stad
- Attraktivt för etablering av arbetsplatser
- Nära till samhällsservice

UTVECKLINGSPLAN

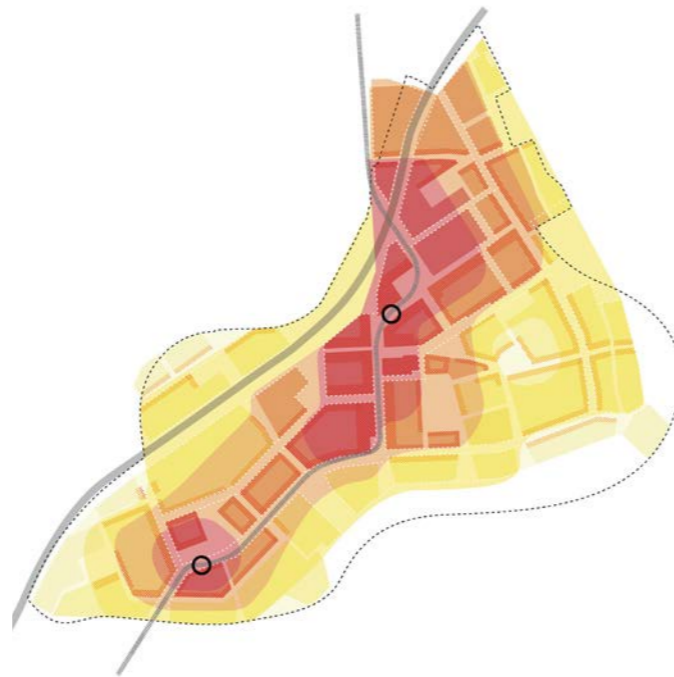

Fyra bärande strategier

1 Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas

I Kungens kurva är den byggda miljön utformad med en attraktiv blandning av arkitektur, typologier och funktioner. Staden är en plats där människor kan mötas, bo och verka oavsett bakgrund eller förutsättningar. En tätare sammanhållen stad och dess dragningskraft med många mötesplatser och funktioner bidrar till fler människor i rörelse, vilket skapar förutsättningar för ett rikt och tryggt stadsliv.

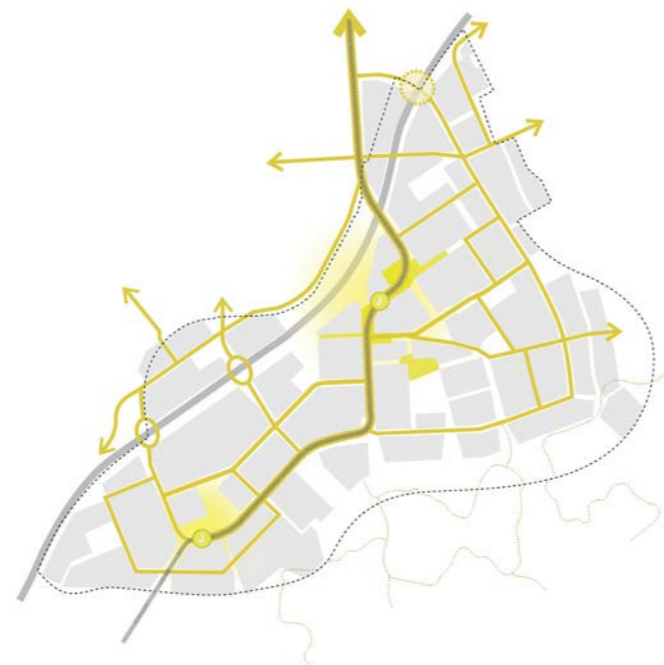
- Den byggda miljön utformas med en variationsrik arkitektur, blandning av typologier och skala. De olika delområdena får olika karaktär genom en blandning av täthet och funktioner.
- En varierad stadssiluett som markerar Kungens kurva mot E4 och den nya bebyggelsen har en anpassad skala i mötet med omkringliggande stadsdelar.
- Stadsmiljön utformas med trygga, attraktiva och inkluderande platser där människor kan mötas.
- Platsens nuvarande karaktär som handelsplats tas tillvara, utvecklas och lyfts till att bli en identitetsskapande faktor som ger stadskärnan sin egen prägel med en historisk förankring

2 Hållbara resesätt och människor i rörelse

Kungens kurva är en regionalt tillgänglig och sammankopplad stadsdel. Det är enkelt att resa och röra sig inom Kungens kurva såväl som till omkringliggande områden och ut i regionen. I Kungens kurva erbjuds möjlighet till hållbara resvanor genom smidiga mobilitetstjänster, kapacitetsstark kollektivtrafik och prioritering av gång och cykel. Det är gert, lätt och tryggt att röra sig inom området som gående och cyklist. Samnyttjande och samlokalisering för ytkrävande parkering tillsammans med mobilitetstjänster utvecklas för att uppmuntra hållbara resesätt.

- Ett sammankopplat och finmaskigt nät introduceras som knyter samman Kungens kurva och kopplar samman med omkringliggande områden vilket gör det enkelt att röra sig inom kärnan och ut i regionen.
- Nya kvaliteter i gaturummet introduceras för att skapa upplevelserika och stadsmässiga gaturum och stråk. Mer plats ges till gående och cyklister för att skapa en stadsmiljö med människor i rörelse.
- Samordning av parkerings- och mobilitetstjänster möjliggörs för att säkerställa effektiv markanvändning och uppmuntra hållbara resesätt.
- Kungens kurva blir en ännu mer tillgänglig sammankopplad nod genom en blandning av bostäder, arbetsplatser och målpunkter vilket ger underlag för ökat kollektivtrafikutbud.

3 Naturnära och hållbar stadskärna

Den direkta närheten till natur- och grönområden, sjöar och Mälaren gör stadskärnan unik. Genom tydliga entréer till Gömmarens naturreservat kan den rekreativa funktionen stärkas lokalt men även som destination för besökare. Ett nätverk av parker av olika storlek fylls med ett varierat innehåll. Kungens kurvas identitet som mötesplats och plats för rekreation stärks genom varierade livsmiljöer för vistelse, aktivitet, idrott och möten. Gröna samband kopplar samman och förstärker värdefulla ekologiska områden. När staden förtätas tillförs och utvecklas ekosystemtjänster för att bidra med värden i stadsmiljön samt för att skapa ett klimatanpassat och tåligt område.

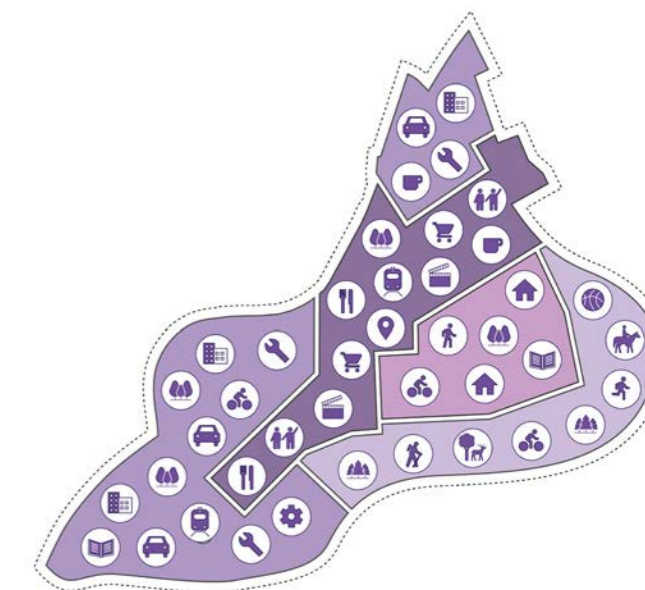
- Förstärkta kopplingar och tydliga entréer möjliggörs vilket förbättrar tillgängligheten och tar tillvara på de unika kvaliteter som Gömmarens naturreservat erbjuder. Befintlig grönska inkluderas i grönstrukturen och blir till identitetsskapande faktorer.
- Ett nätverk av generösa, centrala och attraktiva parker möjliggörs vilket ger plats för integrerad grönska i nära anslutning till bebyggelsen.
- Kungens kurvas identitet som mötesplats och plats för rekreation stärks genom varierade livsmiljöer för vistelse, aktivitet och möten.
- Ett nytt finmaskigt och hållbart blå-grönt nätverk förstärker de ekologiska sambanden i området. Ekosystemtjänster och vattenhantering integreras i gaturummen och bidrar till ett klimatanpassat och tåligt område

4 Dynamisk livfull destination och mötesplats

Kungens kurva är en lokal, regional och nationell destination med handel, en mångfald av mötesplatser, målpunkter och funktioner. Kungens kurva är en levande stad som fungerar som destinationsmål och samtidigt erbjuder ett stort antal och blandning av bostäder, samhällsservice och andra typer av funktioner. I Kungens kurva finns det mötesplatser och aktiviteter för olika tider på dygnet och olika tider på året. Detta skapar förutsättningar att umgås, leka, idrotta, besöka, arbeta, handla, utbilda sig och slappna av.

- Kungens kurvas identitet som destinationsmål tas tillvara och utvecklas till en upplevelserik destination som erbjuder ett brett utbud av upplevelser, tjänster och mötesplatser för alla.
- En stad full av liv och innehåll möjliggörs genom en funktionsblandning som bidrar till att fler människor rör sig till och från en plats eller vistas i stadsmiljön fler tider på dygnet.
- Etablering och utveckling av befintliga arbetsplatser stöds och uppmuntras för att ytterligare stärka Kungens kurva som en sammankopplad regional nod och varierat destinationsmål.
- Ett brett utbud av samhällsservice är en integrerad del av stadskärnan och finns nära för ett enklare vardagsliv

1 Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas

1 Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas

Spridda målpunkter

Kungens kurva är en plats som i huvudsak är en destination för handel och upplevelser och är ett populärt besöksmål. Bebyggelsen ligger utspridd över ett större område med en storskalig utformning och utbredda parkeringsytor. Då det inte finns några bostäder på platsen idag, är området en otrygg plats på kvällen eftersom det rör sig få människor i området på kvällstid. Med stora markytor finns potential att tillföra nya funktioner såsom bostäder i området och samtidigt utveckla platsens handel, upplevelser och arbetsplatser i en integrerad, varierad och sammankopplat struktur. Kungens kurva har potential att bli en levande och trygg stadskärna.

Framtidens blandstad med varierade karaktärer

Kungens kurva utvecklas över tid från att vara en storskalig och gles handelsmiljö till att i delar bli en tät och funktionsblandad stad. Platsens betydelse som viktig handels- och upplevelsedestination kvarstår och stärks. Då nya funktioner tillkommer utvecklas karaktären av området till att bli mer mångsidig vilket bidrar till att levande och varierade stadsrum möjliggörs. 10.000 nya bostäder kan tillkomma, i delar omvandlas nuvarande bebyggelse och utvecklas för att möjliggöra för nya funktioner och byggnader samt en tätare stadsstruktur.

Kungens kurva möter omgivningen

Kungens kurva kopplas samman med den omkringliggande staden genom fler och tydligare entréer. Särskilt kopplingen till Skärholmen stärks och tillkommande bebyggelse möter stadsdelen på ett sätt som tydligt stärker den upplevda stadsmiljön i den regionala stadskärnan.

Mänsklig skala

Inom delar av Kungens kurva bryts storskaligheten upp och en finmaskigare struktur introduceras. Nya kvarterstyper och storlekar ger upphov till en trivsammare stadsmiljö i mänsklig skala där boende och besökare gärna rör sig till fots längs gena kopplingar. Detta kan åstadkommas genom att bryta upp större volymer i mindre enheter, använda olika uttryck och utformning av portar, fönster, skyltfönster, balkong och burspråk. En stadsmiljö i den mänskliga skalan är stimulerande och attraktiv, bidrar till ett bättre lokalt mikroklimat,

prioriterar resor till fots och cykel och stärker platsens sociala funktion. Gestaltningen i dessa delar planeras utifrån människan vilket innebär att bottenvåningarna är särskilt viktiga- att de får en utformning som bidrar till stadsrummet och människorna som rör sig där.

Upplevelserik stadsmiljö

För att stadsmiljön ska bli varierad och upplevelserik behövs en noggrann placering och väl genomtänkt innehåll i målpunkterna. Att arbeta med funktionsblandning bidrar till en levande stadsmiljö och ger tryggare offentliga rum. Funktionsblandning kan innebära att placera kommersiella lokaler, verksamheter, bostadsfunktioner och samhällsfunktioner i bottenvåningar. Ur trygghetssynpunkt är orienterbarhet, entrétäthet, belysning samt målpunkter och stråk som bidrar till människor i rörelse viktiga aspekter.

Delområden med varierande tyngdpunkt och karaktär

Vissa delar av Kungens kurva har särskilt goda förutsättningar att utvecklas med tyngdpunkt på en viss typ av funktion. I de centrala delarna finns det en koncentration av handels- och upplevelsemöjligheter men där nya funktioner såsom bostäder introduceras. I de sydvästra delarna samt i den norra delen som gränsar till Skärholmen finns särskilt goda förutsättningar för olika typer av verksamheter, arbetsplatser och kontor. I övriga delar finns en tyngdpunkt på bostäder. Tillsammans blir hela staden en blandstad där funktioner som bostäder, offentlig verksamhet, skolor, handel, ytkrävande verksamheter, kontor och kultur får ta plats.

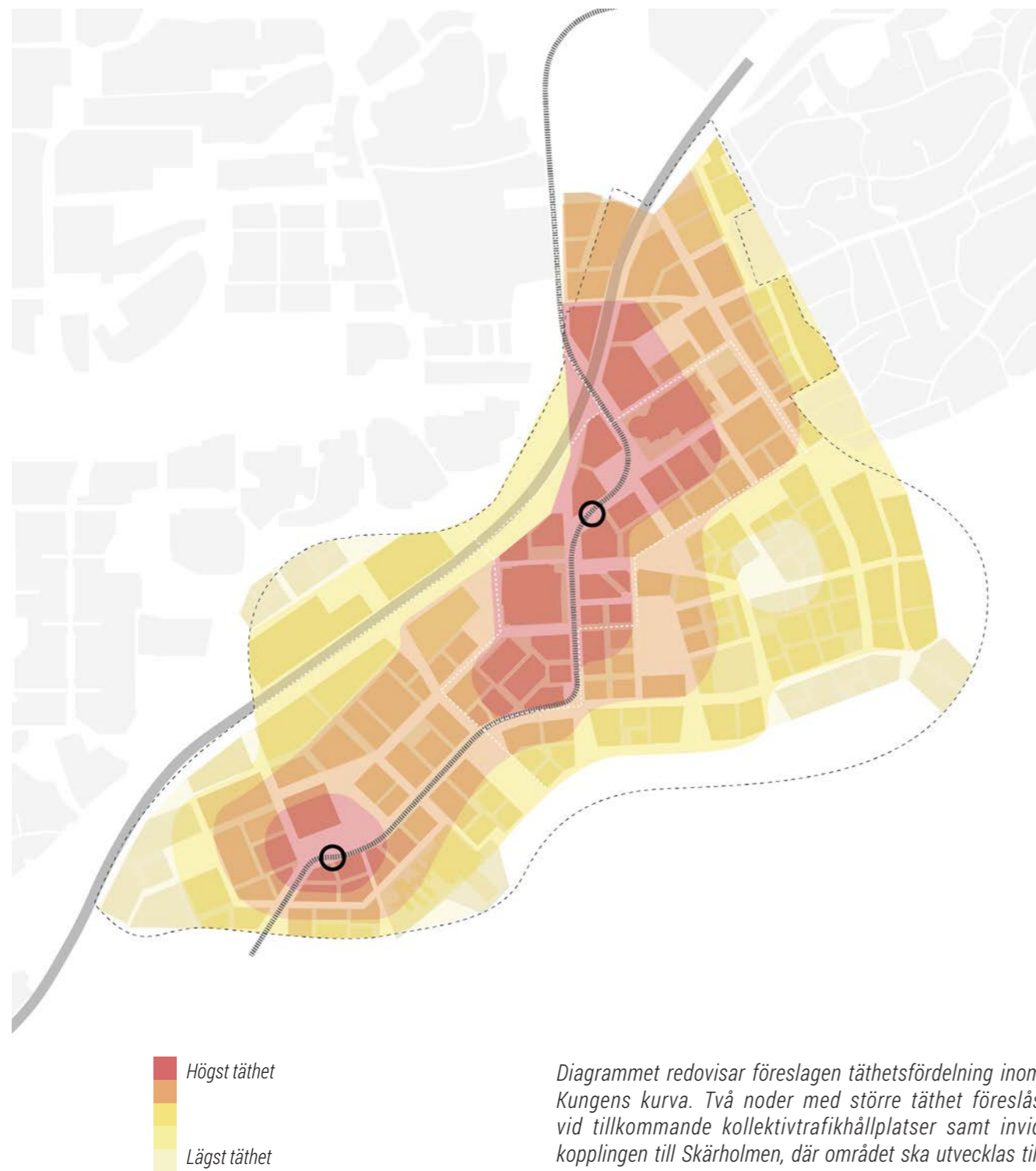
Delstrategier

Den bärande strategin, Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas, går att bryta ner i följande fyra delstrategier vilka presenteras närmare i kommande kapitel.

- Varierad och tät stadsmiljö
- Varierad stadssiluett
- Trygg och attraktiv stadsmiljö
- Stark identitet med historisk förankring

Diagrammet redovisar möjlig framtida bebyggelsestruktur för Kungens kurva, inklusive möjlig kvartersindelning.

Diagrammet redovisar föreslagen täthetsfördelning inom Kungens kurva. Två noder med större täthet föreslås vid tillkommande kollektivtrafikållplatser samt invid kopplingen till Skärholmen, där området ska utvecklas till att bli en sammankopplad regional stadskärna.

Varierad och tät stadsmiljö

Den byggda miljön utformas med en variationsrik arkitektur, blandning av typologier och skala. De olika delområdena får olika karaktär genom en blandning av täthet och funktioner.

Från en storskalig och separerad struktur till en varierad och finmaskig blandstad

Den nuvarande storskaliga och funktionsseparerade strukturen bryts ner för att bättre möta framtida utmaningar och möjliggöra att Kungens kurva utvecklas till en livfull stad och attraktiv livsmiljö. När området möter framtidens behov genom att omvandlas och utvecklas förstärks nuvarande funktioner och karaktärer på platsen och nya tillförs. Detta bidrar till uppkomsten av en plats där många människor bor, vistas och verkar och ett mångsidigare Kungens kurva.

Täthet

Stadsdelens täthet varierar enligt kartan på sidan 20. Bebyggelse-tätheten beskrivs med färger i gula och röda nyanser, ju mörkare desto tätare

Bebyggelsen kommer att ha högst täthet kring spårväg syds sträckning, kring Kollektivtrafikboulevarden Kungens kurvaleden och Dialoggatan där tillgängligheten är mycket god. Tätheten är högst vid hållplatslägen för kollektivtrafik, och en stor del av de 10.000 bostäderna kan med fördel byggas inom promenadavstånd från hållplatserna. I de centrala delarna av Kungens kurva skapas hög täthet genom att integrera handel och service i kvartersbebyggelse, där olika funktioner exempelvis kan staplas sida vid sida eller på varann. Hög täthet föreslås även i anslutning till Skärholmen vilket är naturligt då områdena ska växa ihop till en sammanhållen stadskärna.

En lägre täthet föreslås i de delar där Kungens kurva möter omgivande stadsdelar som till exempel anslutning till Segeltorp eller i gräns till naturreservatet. Genom en lägre täthet i sydväst skapas förutsättningar för bebyggelse i större skala som tar mer mark i anspråk.

Typologier och skala

Centrala Kungens kurva blir i delar en fotgängarvänlig och sammankopplad stadskärna med service och handel för såväl lokalbor som besökare att bruka och vistas i. De befintliga stora byggnadsvolymer kompletteras med en mindre skala genom ombyggnation och nybyggnation. Nya funktioner som till exempel bostäder kan med fördel placeras ovanpå byggnader med handel.

Området Diametern banar väg för fortsatt bostadsbebyggelse i Kungens kurva i stort och särskilt i de östra delarna.

Där Kungens kurva möter den befintliga småskaliga bebyggelsen i Segeltorp och invid Skärholmsvägen i Vårby föreslås delvis fristående typologier i en mindre skala såsom flerbostadshus med ett lågt våningsantal eller stadsradhus. Även i mötet med Gömmaren i söder föreslås en luftig bebyggelse som ger rikligt med utrymme åt gröna kvaliteter.

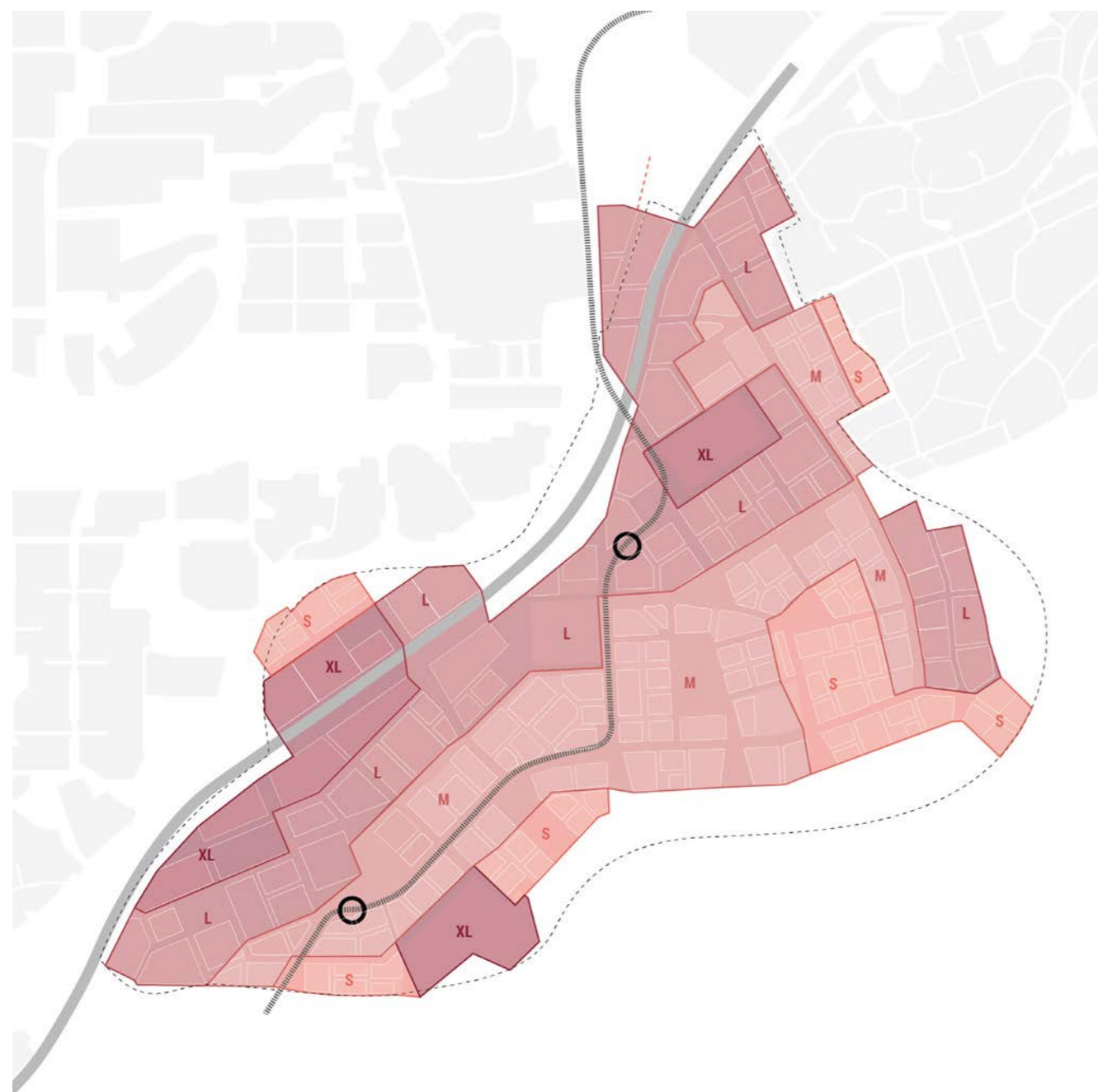
I sydväst samt invid E4:an finns det utrymme för bebyggelse i större skala som kan fungera som bullerskydd och möjliggöra för mer yrkrävande verksamheter.

Blandade upplåtelseformer

Inom varje delområde och utbyggnadsetapp ska det finnas bostäder med olika storlekar och upplåtelseformer. Även olika typer av kategoriboenden och boendekoncept såsom studentbostäder, äldreboenden och byggemaskiner bidrar till en blandad stad. Mångfald och variation kan i sin tur bidra till att påverka gestaltningen. En blandning av upplåtelseformer och kategoriboende bidrar också till socialt blandade stadsdelar och gör det möjligt att bo kvar i området om livssituationen förändras.

Gröna väggar och tak

Ett sätt att öka variation och bidra till ett attraktivt inslag i stadsbilden är vegetation på tak och fasader. Detta välkomnas då det även är ett smart sätt att tillgodose behovet av grönska i området. Gröna väggar och tak bidrar till biologisk mångfald, temperaturreducering, bullerreducering och förbättrar luftkvaliteten och kan hantera viss mängd dagvatten.

- XL
- L
- M
- S

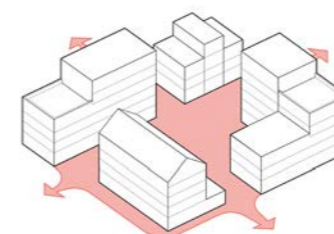
Diagrammet redovisar olika föreslagna kvartersstorlekar inom Kungens kurva. Större kvarter möjliggör ytkrävande verksamheter, medan mindre tillför en mänsklig skala och gena kopplingar för fotgängare, vilket lämpar sig väl för en större andel bostadsbebyggelse.

Varierad stadssiluett

Utvecklingsplanen möjliggör en varierad stadssiluett som markerar Kungens kurva mot E4 och den nya bebyggelsen har en anpassad skala i mötet med omkringliggande stadsdelar.

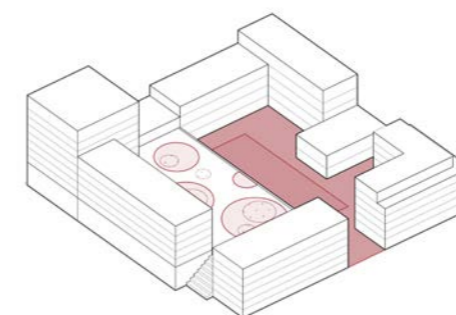
Olika typer av stadsutveckling

Då Kungens kurva utvecklas behöver olika sorter av stadsutveckling tillämpas inom området. Olika former av stadsutveckling delas vanligtvis in i tre huvudsakliga kategorier: ny exploatering, förtätning och omvandling. Ny exploatering avser tillkommande bebyggelse på obebyggda ytor, vilket i Kungens kurva exempelvis blir aktuellt intill och i naturreservatet. Förtätning avser komplettering av existerande kvarter med ny bebyggelse, vilket till exempel blir aktuellt i de centrala delarna av Kungens kurva. Den allra vanligaste

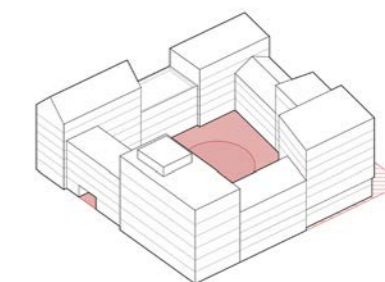
S

Den minsta kvartersstorleken hittas i områden närmast Segeltorps och Vårby småhusbebyggelse, längs naturreservatet och delvis i östra Kungens kurva. S-storlekens kvarter har en öppen struktur och stor variation av typologier.

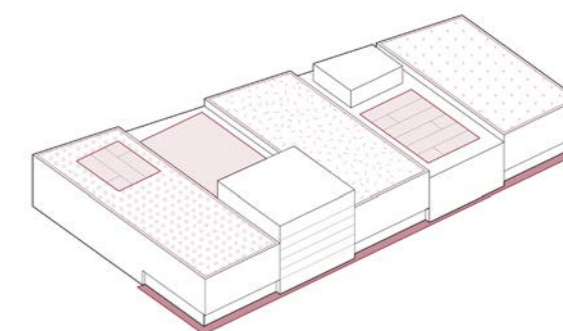
L

L-kvarter hittas i delar av strukturen som domineras av en hög grad av funktionsblandning. De större kvarteren möjliggör förekomsten av flera olika byggnadstypologier exempelvis förskolor och bostäder inom samma kvarter och ger upphov miljöer rika på variation.

M

M-storlekens kvarter är främst belägna i de tätast bebyggda delarna av Kungens kurva. M-kvarteren är ofta slutna kvarter med en hög urbanitet.

XL

De allra största kvarteren finns i den sydöstra delen av området och invid E4 och hyser främst fristående storskaliga byggnader. Här finns möjlighet för aktivering av bottenplan och takmiljöer för att bättre integrera bebyggelsen med omgivande staden.

typen av stadsutveckling är omvandling, vilket är den typ av stadsutveckling som krävs för att uppnå den stora potential som identifieras i Kungens kurva. Detta innebär att det skapas möjligheter till omvandling då förutsättningarna i befintliga verksamheter ändras.

Kungens kurvas karaktär och siluett är varierad och vissa intensiva platser markeras genom särskilt innehåll och gestaltning vilket skapar starka orienteringspunkter i området. I mötet med kringliggande bebyggelse, infrastruktur och grönstruktur tillämpas olika utvecklingsprinciper för att nå en skala, funktion och ett uttryck som är anpassat till sitt sammanhang. Den tillkommande bebyggelseutvecklingen kan i delar in i fyra olika former av stadsutveckling enligt kartan på sida 26.

■ Blandstad med fokus handel	■ Centrumfunktioner, service, handel
■ Blandstad med fokus bostäder	■ Blandstad med fokus arbetsplatser
■ Blandstad med fokus idrottsverksamhet	■ Ytkrävande verksamheter
■ Bostäder	■ Verksamheter, utbildning, innovation

Diagrammet visar ambitionen att skapa en blandstad med hög funktionsblandning och olika tyngdpunkter i områdets olika delar. Tyngdpunkterna bygger på och utvecklar dagens existerande karaktär och funktioner. Linjering representerar aktiva bottenvåningar.

Trygg och attraktiv stadsmiljö

Stadsmiljön utformas med trygga, attraktiva och inkluderande platser där människor kan mötas.

Trygghet

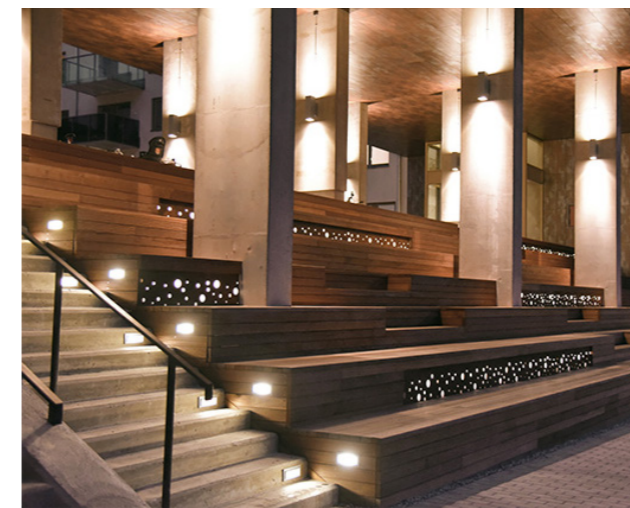
Kungens kurva är otryggt, särskilt kvällstid på grund av den nuvarande utformningen av den fysiska miljön samt ett ensidigt utbud av målpunkter och funktioner. Genom att Kungens kurva utvecklas med ny bebyggelse innehållande fler funktioner blir Kungens kurva en tryggare plats större del av dygnet. Den fysiska miljön har möjlighet att utvecklas med överblickbara och väl belysta stadsrum där fler människor rör sig.

Omsorgsfull gestaltning

Ett områdes gestaltning bidrar med intryck och händelser i stadsmiljön, ökar orienterbarheten och markerar entréer, platser och stråk. En omsorgsfull gestaltning av byggnader och skapandet av en attraktiv stadsmiljö bidrar med attraktiva kvaliteter, trygghet och kan understödja att området blir ett besöksmål i sig.

Tillfällig användning och placemaking

För att stadsmiljön ska bli så attraktiv och trygg som möjligt kan platser aktiveras genom tillfällig eller flexibel användning. Platser kan få ändrad användning efter årstid eller ges en användning genom tillfälliga installationer, aktiviteter, möblemang och andra evenemang. Även otrygga eller outnyttjade platser kan aktiveras på detta sätt vilket vanligen benämns som placemaking, vilket är en metod som används för att omvandla otrygga och outnyttjade

Referensbild trygg och välupplyst plats, kv. Monoliten. Foto: PE Teknik och Arkitektur

platser till stadsmiljöer som lockar människor att vistas och använda platsen. Placemaking som metod utgår från människan och kan ske genom initiativ från såväl kommun som privata aktörer.

Aktiva bottenvåningar

För att säkerställa en trygg, attraktiv och levande stadsmiljö behövs aktiva och levande bottenvåningar. Detta skapar kontakt mellan det privata och offentliga och tillför fler ögon ut på gaturummen. Beroende på områdets karaktär kan detta tillföras på olika sätt. I strategiska lägen, längs kollektivtrafikboulevarderna, de centrala delarna och vid stationslägen, där det finns goda förutsättningar för kommersiella ändamål av olika slag finns det lokaler i bottenvåningar. I mer bostadstäta områden, där förutsättningar för kommersiella lokaler inte är lika fördelaktiga skapas en annan karaktär av levande bottenvåningar med tvättstugor, föreningslokaler, cykelrum, cykelverkstad, förskolor eller kontor samt släpp mellan byggnader och öppningar för vyer in i kvarteret. I övriga delar av strukturen, som har en högre koncentration arbetsplatser och verksamheter tillämpas andra lösningar för att skapa ett levande gaturum. Oavsett om platsen domineras av bostäder eller verksamheter ska en öppen karaktär med täthet mellan entréer eftersträvas.

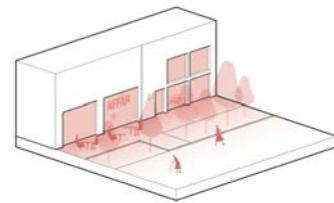
Referensbild lokal i bottenvåning, Kv. Sofia Malmö. Foto: PE Teknik och arkitektur

Principdiagram aktiva bottenplan i de olika delområdena:

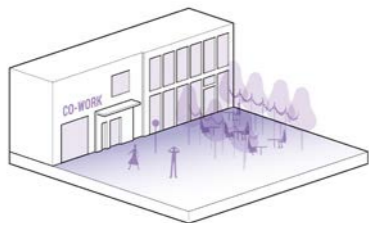
Centrumfunktioner

I de centrala delarna av Kungens kurva skapas ett aktivt gaturum där det är hög andel handel och service i bottenplan. Funktionerna markeras i byggnadsvolymer genom exempelvis högre våningshöjd, stor andel fönster och entréer från gatan. Genom breda gångbanor och/eller förgårdsmark möjliggörs generösa uteserveringar och vistelsezoner.

Blandstad med tyngdpunkt handel

Blandstadsbebyggelsen kan se ut på flera sätt, och övriga funktioner kan möta handel genom att tillkomma som ett lager ovanpå eller byggas sida vid sida. För att motverka att fasaderna bara är levande dagtid placeras bostadsbebyggelsens entréer mot gatan och stora volymer bryts upp i mindre enheter.

Blandstad med tyngdpunkt arbetsplatser

I områden med mycket arbetsplatser kan bottenvåningarna aktiveras genom att placera bland annat entréutrymmen, lokaler och verkstäder i bottenplan samt genom att tillföra attraktiva mötesplatser i gaturummet där de som bor, vistas och arbetar i området kan mötas. Andra funktioner, såsom t.ex. restauranger, utställningsutrymmen, föreningsverksamhet och gym, vilka är aktiva även kvällen och helger kan med fördel tillföras för att ytterligare förstärka gaturummets livfullhet.

Blandstad med tyngdpunkt bostäder

I en struktur dominerad av bostadsbebyggelse kan bottenplan göras levande genom att t.ex. placera delade utrymmen så som föreningslokaler, tvättstuga och cykelrum i bottenplan, genom öppningar i byggnaden som låter förbipasserande få en glimt av innergården eller genom små lokaler och t.ex. förskolor. Även lägenheter med förgårdsmark kan användas för att aktivera bottenplan i lugnare områden.

Blandstad med tyngdpunkt idrott

Blandstadsbebyggelse med fokus på idrott kan aktiveras i bottenplan genom tydliggjorda entréer och entréplatser, fönster som möjliggör en inblick i vilken verksamhet som pågår och genom att utforma utemiljöer på ett sätt som bjuder in till aktivitet.

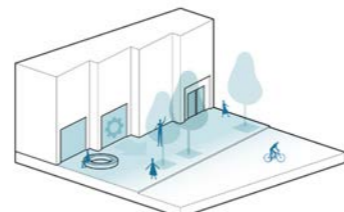
Bostadsbebyggelse invid naturreservatet

Invid naturreservatet skapas aktiva bottenvåningar genom entréer direkt mot gatan, privata och delade uteplatser samt gröna rum. På så sätt skapas ett mjukt möte med gatan och de rekreativa grönstråken. Bostäder i bottenvåningen och balkonger mot gatan medför livfullhet och ögon på gatan.

Verksamheter, utbildning, innovation

I områden med lite bostadsbebyggelse kan olika enskilda målpunkter såsom skolor, arbetsplatser, idrottsverksamhet och kultur skapa liv i gaturummet.

Ytkrävande verksamheter

För att bättre integrera större volymer för ytkrävande verksamhet med den omkringliggande staden kan strategiskt placerade entréer, nedbrutna byggnadsvolymer och stora fönster skapa en visuell upplevelse av aktivitet och en mindre skala som upplevs som mer trivsamt.

Stark identitet med historisk förankring

Platsens nuvarande karaktär som handelsplats tas tillvara, utvecklas och lyfts till att bli en identitetsskapande faktor som ger stadskärnan sin egen prägel med en historisk förankring

Områdets identitet

Kungens kurva har en unik historia som är av stor betydelse för att förstå platsen och som kan användas för att utveckla och stärka Kungens kurvas identitet.

Det som har varit är och kommer att fortsätta att vara en viktig del av Kungens kurvas identitet och historia är IKEA. Etableringen av IKEA på platsen på 1960-talet har haft en avgörande påverkan på platsens utveckling. IKEA satte Kungens kurva på kartan, efter den uppmärksammade trafikolyckan som gav upphov till platsens namn. IKEA skapade och lade grunden till Kungens kurvas identitet som destination, nationellt, regionalt och lokalt.

Kungens kurva som naturnära plats är inte lika välkänd. De gröna värdena kan användas som identitetsskapande faktor framåt när naturreservatet tillgängliggörs, ytterligare gröna värden adderas och sätts i fokus.

Historisk förankring

Områdets identitet ska genom utvecklingen av ny bebyggelse och platser lyftas fram och förstärkas och bli en identitetsskapande faktor. Kungens kurvas historia som handelsplats utvecklas och är en stor del i utvecklingen av Kungens kurva som helhet. Kungens kurvas identitet som naturnära plats synliggörs genom att en viktig

IKEA år 1965. Foto: Fotograf okänd, Huddinge kommun

siktlinje som bevaras och förstärks är vyn längs Dialoggatan söderut, där entrén till naturreservatet markeras genom tillkommande kringliggande bebyggelse och en utvecklad entrépunkt.

Karaktärsstarka platser

Centrala Kungens kurva

IKEA är en särskilt karaktärsfull plats med den karaktäristiska runda huvudbyggnaden. Framför IKEA, i anslutning till gångtunneln som kopplar samman området med Skärholmen skapas ett grönt rum och mötesplats. HeronCity är också en karaktärsstark plats och viktig målpunkt. Heron City utvecklas till att bättre rikta sig utåt för att skapa värden i stadsmiljön genom exempelvis skyltfönster och fler entréer.

Östra Kungens kurva och Kolartorp

Områdets östra delar utgörs av ett småskaligt kulturlandskap format av jordbruksdrift. Delar av markerna hålls öppna av betesdjur, bland annat hästar. Här finns sedan år 2000 ett stall som drivs av Gömmargårdens ridsällskap. Sydöst om utredningsområdet finns torpet Kolartorp med omkringliggande marker bevarat, som historiskt var ett torp under Vårby gård. Här finns också många idrottsfunktioner och storslagen natur.

Landmärken och märkesbyggnader

Ett sätt att markera strategiska och viktiga platser är att utveckla eller stärka befintliga landmärken och märkesbyggnader. De hjälper människor orientera sig och tydliggör identitet. IKEAs byggnad med den karaktäristiska runda formen är den huvudsakliga märkesbyggnaden i Kungens kurva. Vid förtätning av området är det viktigt att dessa förvaltas och integreras i den utvecklingen. Vid utveckling av nya landmärken eller märkesbyggnader bör hänsyn tas till platsens förutsättningar och historia.

Natur. Foto: Huddinge kommun

2

Hållbara resesätt och människor i rörelse

2

Hållbara resesätt och människor i rörelse

Barriärer och tillgänglighet med bil dominerar

Kungens kurva har ett exceptionellt läge genom att vara mycket tillgängligt i regionen. E4/E20 är en barriär som separerar Kungens kurva från Skärholmen och Vårby gård och det finns få kopplingar mellan områdena. Inom området är det dominerande inslaget stora hårdgjorda ytor för parkering och en trafikstruktur med storskaliga gaturum där bilen prioriteras. Det är svårt att röra sig till fots eller med cykel i och till området på grund av de många barriärer som finns. När Spårväg syd byggs ökar platsens tillgänglighet med kollektivtrafik, vilket skapar ett ännu större behov av en genare gång- och cykelstruktur.

En finmaskig struktur för framtidens rörelsemönster

Kungens kurva utvecklas över tid från att vara ett bilorienterat område med stora markparkeringar till att uppmuntra människor i större utsträckning att röra sig inom området och ut i regionen som gående och cyklist, med mobilitetstjänster eller kollektivtrafik.

Cyklist. Foto: Maja Brand Huddinge kommun

Det finns stor potential att utveckla delar av Kungens kurva med plats för gång och cykel utan att i andra delar minska tillgängligheten med bil. Med en mer finmaskig struktur och gena tillägg kan en framtida struktur uppmana till att röra sig till fots med cykel men fortfarande ha kapacitet att mata in biltrafik till handelsområdet. Nya kopplingar till omgivande områden och spårbunden kollektivtrafik har potential att överbrygga barriärer och öka tillgängligheten till Kungens kurva för fler människor som bidrar till ett mer attraktivt område.

Nya kvalitativa gaturum

Nya kvaliteter i gaturummet introduceras i Kungens kurva för att skapa upplevelserika och stadsmässiga gaturum och stråk. Med en tydlig trafikhierarki finns plats för att leda in biltrafik och varutransporter såväl som att utveckla nuvarande trafikleder till gator och boulevarder med plats för kollektivtrafik, grönska, gång, cykel och vistelsevärden.

Hållbara resesätt uppmuntras

En ny sammanhängande stadsmiljö skapas med gena kopplingar där avstånd upplevs korta och utformas med tydliga, trygga och attraktiva miljöer- och stråk för att uppmuntra hållbara resvanor. Området har och kommer även fortsättningsvis att ha god tillgänglighet med bil, men en del av ytorna som idag används för biltrafik och parkering behöver omorganiseras.

Delstrategier

Den bärande strategin, Hållbara resesätt och människor i rörelse, går att bryta ner i följande fyra delstrategier vilka presenteras närmare i kommande kapitel.

- Sammankopplat och finmaskigt nätverk
- Upplevelserika gaturum
- Smidig mobilitet och hållbara parkeringstjänster
- Sammankopplad nod

Diagram som visar möjlig framtida översiktlig struktur och idé för mobilitetsstruktur.

- Områdesgräns
- Bilförbindelser
- Spårvagn
- ||| Tunnelbana

- Tvärförbindelse Södertörn
- Förbifart Stockholm (tunnel)
- Angränsande grönområden

Diagrammet visar Kungens kurvas läge och kopplingar ut i regionen samt viktiga kopplingar till omgivande områden.

Sammankopplat och finmaskigt nätverk

Ett sammankopplat och finmaskigt gatunät introduceras som knyter samman Kungens kurva och kopplar samman med omkringliggande områden vilket gör det enkelt att röra sig inom kärnan och ut i regionen.

Regional tillgänglighet

Kungens kurva är ett område som är regionalt tillgängligt och sammankopplat med regionen, vilket ger goda förutsättningar som destinationsmål. Kungens kurva ligger i direkt anslutning till E4/E20 som ansluter Kungens kurva med centrala Stockholm. E4 Förbifart Stockholm kommer att binda ihop Kungens kurva och södra Stockholm med norra Stockholm där restiden uppskattas till 15 minuter. Förbifart Stockholm går från Kungens kurva i söder till Häggvik i norr med sex nya trafikplatser.

Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn skapar en ny tvärkoppling i södra Stockholm vilket gör Kungens kurva mer tillgängligt och sammankopplat med sin omgivning. Tvärförbindelse Södertörn kommer att gå mellan E4/E20 vid Vårby till väg 73 vid trafikplats Jordbro i Hanninge kommun.

Spårväg syd kommer att gå mellan Flemingsberg och Älvsjö via Masmö, Kungens kurva, Skärholmen och Fruängen vilket ger nya och snabba resmöjligheter till och från Kungens kurva i södra Stockholm.

Lokal tillgänglighet

Kungens kurvas närmaste tunnelbanestationer är Skärholmens och Vårby gårds tunnelbanestation. Stärkta kopplingar till Skärholmen medför bättre förutsättningar och kortare upplevda avstånd till och från tunnelbanan. Befintliga kopplingar till Vårby gård stärks genom att utveckla trygga och gena gång- och cykelvägar som kopplar an till befintliga broar över E4/E20.

Överbrygga barriärer

E4/E20 skapar en barriär som separerar Kungens kurva från Skärholmen och Vårby. För att minska barriäreffekten behöver befintliga kopplingar stärkas och nya komma till.

Norra delen vid Kungens kurva trafikplats där områdena Skärholmen, Kungens kurva och Segeltorp möts, har förutsättningar att växa samman till en stadskärna. I denna del ligger en av Kungens kurvas entréer idag, vilken leds under E4/E20 (Smistavägen) och kopplar på så sätt an till Kungens kurva.

För att skapa en mer attraktiv entré till Kungens kurva och överbygga barriären E4/E20 behöver trafikplatsen byggas om. Detta skulle frigöra markytor som kan användas för andra ändamål och öppnar upp möjligheten för förbättrade kopplingar genom ombyggnad av befintlig bro till en stadsgata som kopplar samman Kungens kurva med Vårbergsvägen. En ombyggnad av trafikstrukturen i denna del skapar därmed förutsättningar för att koppla ihop Kungens kurva, Segeltorp och Skärholmen. Genom att tillgängliggöra bron för spårväg syd även för gående och cyklister skapas ytterligare en trygg och gen koppling mellan Skärholmen och Kungens kurva.

Tillgängligt för alla

Kungens kurva ska vara tillgängligt för alla, med ett transportsystem som är hållbart över tid. Det ska finnas god tillgänglighet för alla oavsett ålder, kön eller fysisk förmåga. Genom att skapa god tillgänglighet för dem som går, cyklar och åker kollektivt skapas goda förutsättningar och rörelsefrihet för barn i staden. Hur trafikmiljön utformas och upplevs är avgörande för hur barn kan använda staden och en stad som är tillgänglig för barn är tillgänglig för alla målgrupper.

Trygghet

En grundläggande förutsättning för en jämlik och trygg stadsmiljö är att det rör sig människor på platsen. Detta avgörs av hur stadsmiljön planeras och kan åstadkommas genom exempelvis god belysning, god sikt och generera "ögon på platsen". Genom att öka orienterbarheten, skapa en hierarki av stråk och tillföra levande bottenplan ökar trygghetskänslan och trivseln.

E4/E20 är en barriär mellan Kungens kurva och Skärholmen, här syns även delar av Skärholmens trafikplats. Foto: Boo Jonsson, Svensk Reportagetjänst

- E4/E20
- - - Områdesgräns
- ||||| Spårväg
- Huvudcykelstråk

- Regionala cykelstråk
- Lokala cykelstråk

Diagrammet visar Kungens kurvas cykelkopplingar

Gång

Idag är Kungens kurva inte en plats man promenerar på. För att platsen ska vara attraktiv även för boende behöver gång vara ett av de prioriterade trafikslagen i Kungens kurva. När människor rör sig i gaturummen ökar känslan av trygghet. Det skapar också förutsättningar för spontana möten mellan människor och platser där människor vill vistas. Gångstråken ska vara tillgängliga för alla oavsett funktionsförmåga.

För att fler ska välja att gå behöver det vara attraktivt att röra sig till fots. Det behöver vara tryggt, lätt och gent att röra sig inom området.

Cykel

Med cykel kommer man lite längre, det kan vara ett konkurrenskraftigt trafikslag för såväl lokala resor inom området, till omkringliggande områden och för längre resor ut i regionen. Att cykla är ett hållbart och resurseffektivt transportsätt samtidigt som det är hälsosamt för den enskilda individen. Cykelvägnätet i Kungens kurva behöver vara finmaskigt både lokalt och för längre sträckor. Cykelvägarna behöver vara väl skyltade och trafiksäkert utformade.

Cykelvägnätet brukar delas in i tre kategorier som består av det regionala cykelvägnätet, huvudcykelvägnätet och det lokala cykelvägnätet (se karta på s. 34). Det regionala cykelvägnätet samt huvudcykelvägnätet ska vara gena och erbjuda god framkomlighet och följa de krav som ställs i Huddinge kommuns cykelplan.

Regionala cykelstråk

De regionala cykelstråken är de stråk som kopplar samman de regionala stadskärnorna och regioncentrum. Genom Kungens kurva går två regionala cykelstråk. Ett av de regionala cykelstråken går genom Gömmarens naturreservat och kopplar samman Kungens kurva med Huddinge centrum. Det andra regionala cykelstråket går längs med E4/E20 och fortsätter norrut och vidare till Stockholms innerstad samt fortsätter söderut mot Botkyrka och ansluter till ytterligare ett regionalt cykelvägnät som går till Flemingsberg och vidare till Jordbro och Haninge kommun.

Cykelskylt. Foto: Huddinge kommun

Huvudcykelstråk

Huvudcykelstråkens syfte är att koppla samman med omkringliggande områden och ska möjliggöra smidiga och säkra cykelresor mellan målpunkter. Det finns ett flertal utpekade huvudcykelstråk från och till Kungens kurva till Segeltorp, Vårby och Skärholmen.

Lokalt cykelstråk

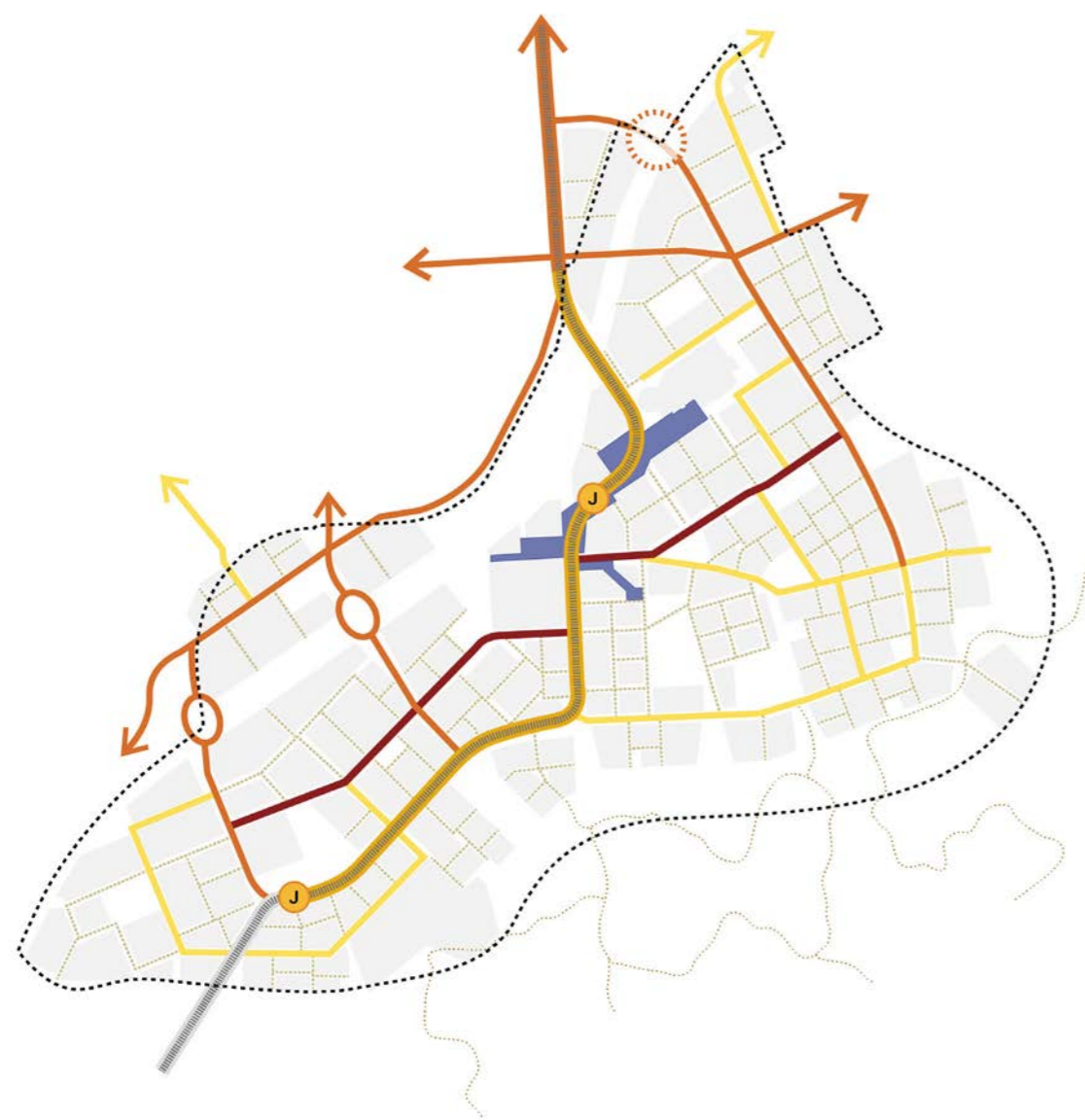
Det lokala cykelvägnätet ska finnas för att tillgodose lokala resor till målpunkter såsom skolor, bostäder och service.

Cykelparkering

Tillräcklig kapacitet, god standard och tryggt utformad cykelparkering nära bostaden samt vid alla större mål- och bytespunkter är viktigt för att cykel ska vara ett attraktivt transportslag. Att ytorna för cykel är lättillgängliga och väl tilltagna är också viktigt för att cykeln ska bli attraktiv och konkurrenskraftig. Detta innebär bland annat att hänsyn tas till större cykelfordon med kärror eller lådor och ytor för cykelpool ordnas.

Exempel på välordnad cykelparkering vid bostadshus. Foto: Maja brand

E4/E20	Gågata
Områdesgräns	Stadsgata
Spårväg	Kvartersgata
Hållplats	Flexibel gata
Kollektivtrafikboulevard	Blågrön tvärkoppling (med buss)
	Stigar i naturreservat

Diagram som visar Kungens kurvas framtida möjliga gatukaraktärer

Upplevelserika gaturum

Nya kvaliteter i gaturummet introduceras för att skapa upplevelserika och stadsmässiga gaturum och stråk. Mer plats ges till gående och cyklister för att skapa en stadsmiljö med människor i rörelse.

Gaturum med olika karaktärer och innehåll

En tydlig trafikhierarki möjliggörs där det finns plats för att leda in biltrafik och varutransporter såväl som att utveckla dagens trafikleder till gator och boulevarder med nya tillägg i form av kollektivtrafik, grönska, gång och cykel. En sammanhängande stadsmiljö skapas med gena kopplingar där avstånd upplevs korta för att uppmåna till hållbara resvanor. Stadsmiljön utformas med upplevelserika, trygga och attraktiva miljöer och stråk och gatunätet består av olika typer av gator och stråk med olika karaktär och innehåll.

Kollektivtrafikboulevard

Områdets ryggrad utgörs av Kollektivtrafikboulevarden som följer Spårväg syds dragning genom området. Boulevarden inrymmer förutom kapacitetsstark kollektivtrafik, även cykel-, gång- och viss angöringstrafik. Kollektivtrafikboulevarden ansluter till Skärholmen genom en koppling för spårvagn, gång och cykel samt ska även ge plats åt gröna kvaliteter.

Blågrön tvärkoppling

Den blågröna tvärkopplingen är en viktig koppling från öst till väst genom området. Den inrymmer särskilt höga gröna värden och dagvattenhantering som en välintegrerad del i gaturummet. Här går det kapacitetsstark kollektivtrafik och andra trafikslag.

Stadsgata

Stadsgatorna kopplar samman området med omkringliggande stadsdelar. Stadsgatornas primära funktion är att leda trafik in och ut i området men kan fortfarande ha höga vistelsevärden på vissa strategiska platser samt tillföra gröna värden i stadsmiljön. Det är längs med dessa gator mobilitetshubbar företrädesvis bör placeras.

Gågata

Gågatorna är belägna i de mest centrala delarna av Kungens kurva och får vara en bilfri zon där gaturummet är en enda upplevelserik offentlig miljö. Det centrala området har ett stort antal besökare olika tider på dygnet som bidrar till att många människor befolkar gågatorna. Besökare kommer hit för att uträtta vardagliga ärenden, passera till spårvagnen, handla, gå på restaurang samt njuta av

nöjen och upplevelser. Gågatorna inrymmer mycket höga vistelsevärden som inkluderar ytor för möten, lek, vistelse. Gröna inslag gör gågatorna attraktiva och trevliga att vistas i.

Kvartersgata

Kvartersgatorna inrymmer mindre trafikflöden och låga hastigheter. Kvartersgatornas primära funktion är att tillgodose bostadsbebyggelse, samhällsservice och lokala målpunkters behov av angöring. I övrigt ges plats för vistelsevärden, gröna värden, gång- och cykel.

Flexibla kvartersgator

I Kungens kurva ska gång-, cykel- och gatunätet vara gent och orienterbart. Detta innebär behov att erbjuda en mängd kopplingar med olika karaktär för att ge människor valmöjligheter när de rör sig genom området. Dessa gator planeras i samspel med den nya bebyggelsen beroende på bebyggelsens utformning och behov.

Prioriterade cykelstråk

Inom området finns det utpekade regionala cykelstråk och huvudstråk vilka fungerar för cykelpendling med högre krav på god framkomlighet.

Gångstråk och lokala cykelstråk

Det mer storskaliga gatunätet kompletteras av gena och attraktiva gång- och cykelstråk. Området utgörs av ett finmaskigt nät för gång- och cykel. Befintliga gångbroar och gångtunnlar får förstärkta kopplingar in i området. Området kompletteras med gena stråk för gående och cyklister till befintliga och nya målpunkter.

Rekreativstråk

En viktig del i ett system med prioritet för gång- och cykel är att det finns ett system av gångvägar med en rekreativ karaktär. Dessa uppfyller andra funktioner än resterande gång- och cykelnät genom att ge möjlighet till att ta en promenad, motionera eller njuta av estetiska upplevelser eller grönska. Rekreativstråken kopplar an till gröna och rekreativa besöksmål så som Gömmarens naturreservat, sjön Gömmaren, Segeltorps idrottsplats och Västerholmsparken. Rekreativstråken ska vara lätta att hitta och följa för att skapa förutsättningar för boende i området, och besökare att lätt hitta och ta sig till dessa målpunkter.

Digitalisering och framtida utveckling

Digitaliseringen ger helt nya möjligheter att reglera och använda gator. Det handlar om alltifrån trafikstyrning av olika slag till möjligheter till mer flexibel användning av gator och autonoma fordon.

- E4/E20
- Områdesgräns
- Spårväg
- J Hållplats
- Mobilitetshubb
- Större mobilitetshubb
- Hubens täckradie
- Garage under byggnader

Diagrammet visar möjliga lägen för mobilitetshubbar i Kungens kurva

Smidig mobilitet och hållbara parkeringstjänster

Samordning av parkerings- och mobilitetstjänster möjliggörs för att säkerställa effektiv markanvändning och uppmuntra hållbara resesätt.

Effektiv markanvändning

Bil och bilparkering är ytkrävande. Kungens kurva ska utvecklas till en stadsmiljö och ytorna som idag används för biltrafik och parkering behöver i flera delar omdisponeras.

Mobilitetshubbar

Samlokalisering av bilparkering och mobilitetstjänster i mobilitetshubbar kan utformas på flera olika sätt. Avgörande är att de placeras i strategiska lägen för att minska genomfartstrafik och buller i området och uppmuntra att vi lämnar bilen och blir gångtrafikanter. De placeras med fördel i ytterkanten av bebyggelse, i nära anslutning till stadsgator och infartspunkter. Mobilitetshubbar skiljer sig från ett renodlat parkeringshus genom att innehålla fler funktioner och kan innehålla tjänster såsom bilparkering, lastcykelpool, leveransskåp, poolbilar, cykelservice, hyrcyklar men också service, handel, utlämningsställen för paket eller verksamhetslokaler.

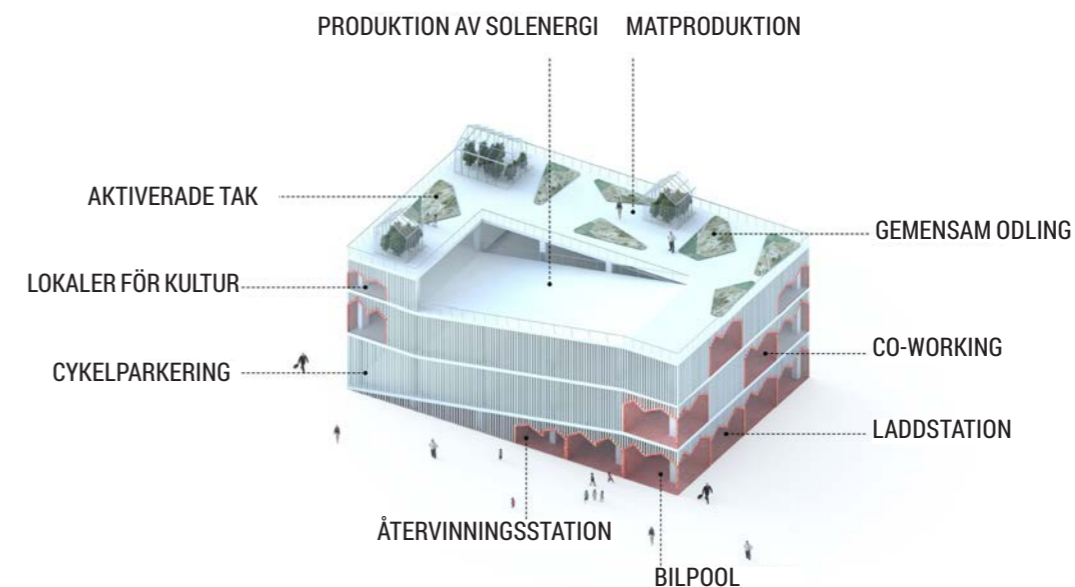
Mobility management

Mobility management innebär att arbeta med åtgärder som information, kommunikation och tjänster för att främja hållbara transporter genom att förändra resenärers attityder och beteende. Mobility management är en viktig del i att främja och påverka människors resvanor och blir en viktig aspekt att ha med i den fortsatta planeringen av området.

Mobilitetshubb

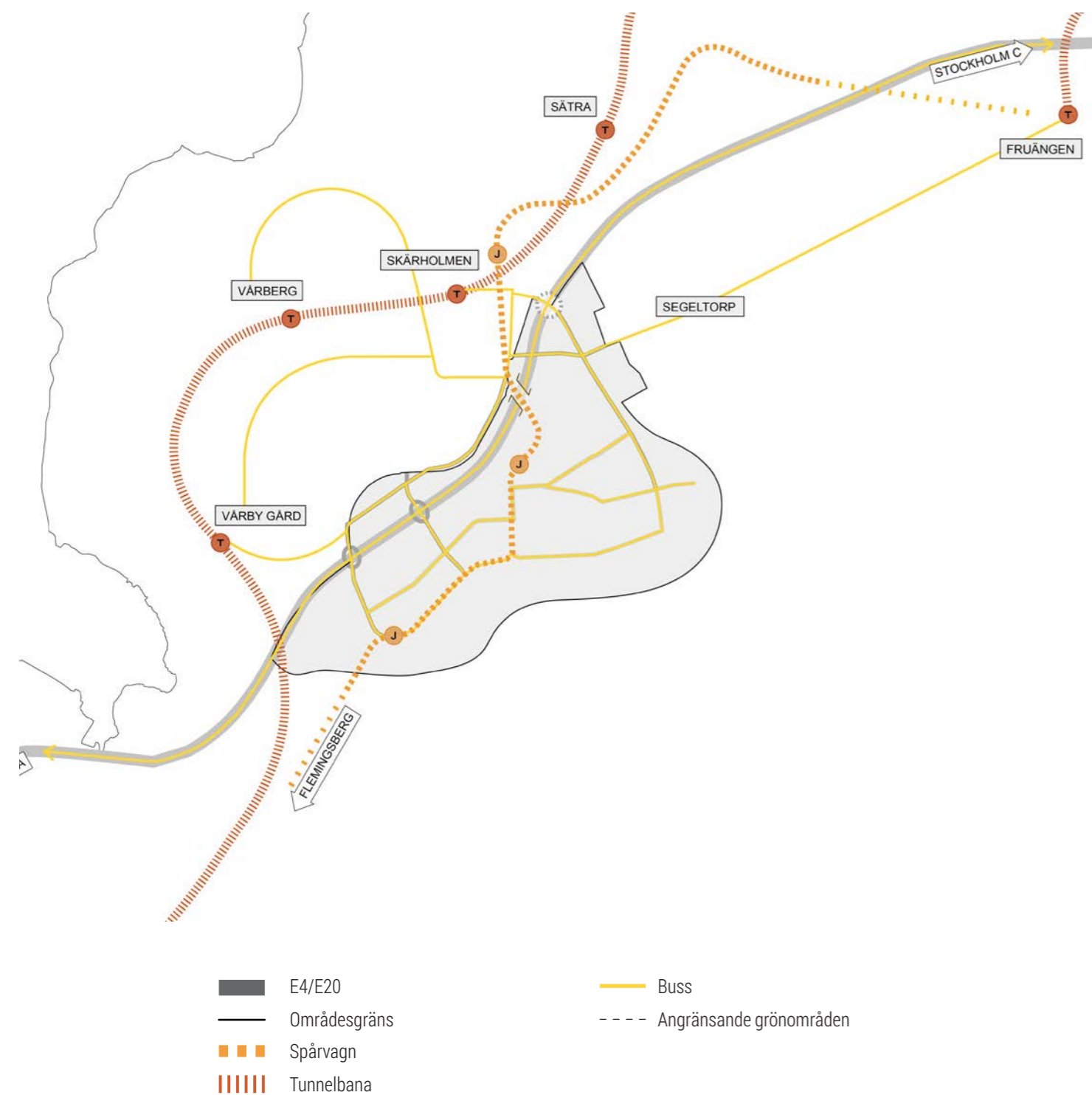
En mobilitetshubb skiljer sig från parkeringshus då det även ska vara en plats som det går att sköta vardagliga ärenden som exempelvis att:

- Parkera cykeln
- Låna fordon från en bil-/cykelpool
- Ladda ditt fordon
- Återvinna sopor och återbruka varor
- Hämta paket
- Utföra service på ditt fordon eller
- Handla varor från en butik

Princip som visar möjlig aktiv utformning av mobilitetshubbar med en mängd funktioner och innehåll.

Bild: Mandaworks och Masslab

Diagrammet visar Kungens kurvas kollektivtrafikförbindelser lokalt och ut i regionen

Sammankopplad nod

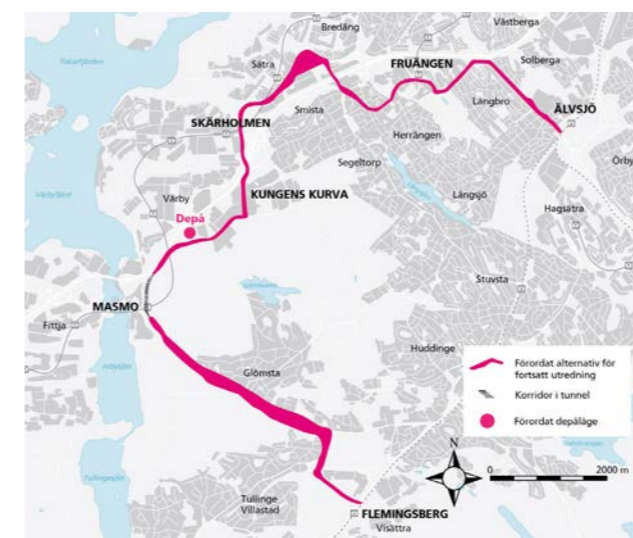
Kungens kurva blir en ännu mer tillgänglig -sammankopplad nod genom en blandning av bostäder, arbetsplatser och målpunkter vilket ger underlag för ökat kollektivtrafikutbud.

Kollektivtrafik

Välfungerande kollektivtrafik är avgörande för att ett område ska bli tillgängligt för många och för att uppmuntra hållbara resesätt. Kungens kurva trafikeras av ett flertal busslinjer, både stombuss och lokalbuss. I Vårby och Skärholmen finns det tunnelbana.

Spårväg syd ger nya resmöjligheter till och från Kungens kurva. Genom att Kungens kurva får spårbunden kollektivtrafik blir området bättre sammankopplat med sin omgivning. Spårväg syd kommer att dras från Flemingsberg via Masmo, genom Kungens kurva och vidare till Älvsjö. Spårvägs syds dragning blir områdets nya ryggrad och ger förutsättningar att skapa en stadsmässig huvudgata. Två hållplatslägen för spårvagnen föreslås vilka pekas ut i diagram på s. 40.

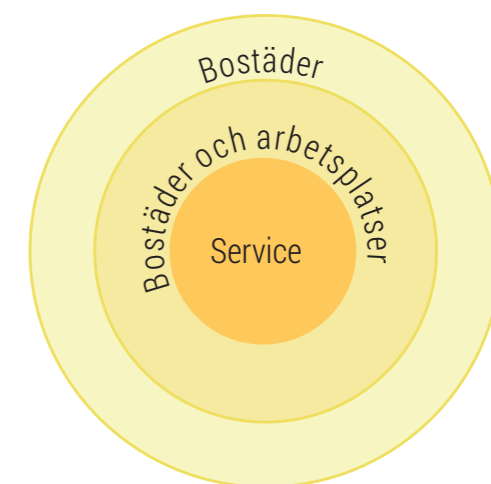
Kollektivtrafiken är viktig för tillgängligheten till den regionala gröstrukturen och Kungens kurva inrymmer en regional utpekad grön station eller hållplats. Detta innebär att det finns en station eller hållplats för kollektivtrafik där regionens invånare har god tillgänglighet till gröna kilar. Denna utpekade station är den sydligaste föreslagna hållplatsen för spårvägs syds dragning längs Kungens kurvaleden.

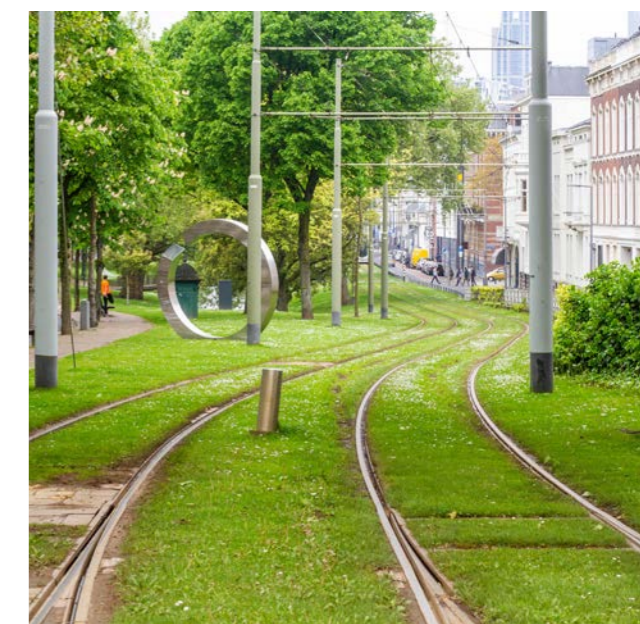
Föreslagen dragning spårväg syd Trafikförvaltningen, sl.se

Stationsnärlighetsprincipen

Vi koncentrerar målpunkter, arbetsplatser samt tät och funktionsblandad stadsbebyggelse i nära anslutning till den spårbundna kollektivtrafiken. Genom att planera utifrån stationsnärlighetsprincipen skapas förutsättningar för en mer turtät kollektivtrafik och minskar transportbehovet vilket ger större möjligheter för attraktiva livsmiljöer.

Bilden visar stationsnärlighetsprincipen

Referensbild grön spårväg Rotterdam. Foto: PE Teknik och Arkitektur

3

Naturnära och hållbar stadskärna

3

Naturnära och hållbar stadskärna

Naturnära plats

Kungens kurvas direkta närhet till natur- och grönområden, sjöar och Mälaren gör Kungens kurva unik. Inom området saknas det dock gröna ytor, ekosystemtjänster och ytor för rekreation. Det finns gott om möjligheter till rekreation i utkanterna av området vid Segeltorps idrottsplats som inrymmer ridskola, flera konstgräsplaner, ishall med mera. Närheten till Gömmarens rekreativstråk och sjön Gömmaren är en stor kvalitet. Trots att området ligger i direkt anslutning till naturområdet upplevs Kungens kurva inte som en naturnära plats.

Framtidens aktiva grönstruktur

Kungens kurva utvecklas över tid från att vara en naturnära plats med lite utrymme för integrerad grönska till en naturnära och hållbar stadskärna med ett aktivt nätverk av grönska och rekreation som tillför såväl ekologiska värden och vistelsevärden. Gröna strukturer kan utvecklas genom att tillföra parker, gröna platser och att introducera gröna värden i gatuummen.

Gröna kurvor och ett nätverk av parker

Gröna kurvor sammanbinder Kungens kurvas grönstruktur med omgivande Vårby, Skärholmen och Segeltorp. Dessa gröna länkar bildar ett nätverk av sammanbunden och lättillgänglig grönska. De gröna länkarna stärker såväl ekologiska som rekreativa system och tillför vistelsevärden och orienterbarhet inom strukturen.

Sjön Gömmaren. Foto: Huddinge kommun

De gröna länkarna binder samman den bebyggda miljön med naturen. Det finns höga rekreativa värden i Kungens kurva i form av ett nät av rekreativa stråk och närheten till Gömmaren. Kvaliteterna ger upplevelsevärden och möjlighet till rofylldhet, lek och umgänge. Kungens kurva och Gömmaren besöker människor för en naturupplevelse, motion, friluftsliv och bad.

Klimatanpassning

Klimatförändringarna väntas för Sveriges del bland annat innebära att frekvensen och intensiteten av regnoväder ökar. Klimatförändringarna innebär även en ökad sannolikhet för värmeböljor under sommaren och att medeltemperaturen, framförallt under vinterhalvåret ökar. Andelen hårdgjord yta påverkar känsligheten för stora regnmängder. För att på ett bättre sätt möta klimatförändringarna är det väsentligt att gröna värden tillförs i området genom exempelvis nya parker i olika storlek och innehåll samt i gatumiljön.

Hälsöfrämjande fritid

Livskraftiga miljöer för människor erbjuds genom de möjligheter till rekreation, friluftsliv, idrott och andra fritidsaktiviteter. I Kungens kurva finns förutsättningar för en aktiv och hälsöfrämjande fritid oavsett socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och fysisk förmåga.

Delstrategier

Den bärande strategin, Naturnära och hållbar stadskärna, går att bryta ner i följande fyra delstrategier vilka presenteras närmare i kommande kapitel.

- Närheten till naturen präglar hela området
- Generös grönska
- Höga vistelsevärden och plats för rekreation
- Hållbar och klimatanpassad

Diagrammet redovisar en övergripande grönstruktur där existerande och tillkommande natur och grönska kopplas samman med hjälp av gröna länkar och bildar ett sammanvävt rekreativt nätverk med kopplingar till kringliggande stadsstruktur.

Närheten till naturen präglar hela området

Förstärkta kopplingar och tydliga entréer möjliggörs vilket förbättrar tillgängligheten och tar tillvara på de unika kvaliteter som Gömmarens naturreservat erbjuder. Befintlig grönska inkluderas i grönstrukturen och blir till identitetsskapande faktorer.

Regional grönstruktur

I den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län (RUF5 2050) finns ett antal gröna kilar, gröna värdekärnor och svaga gröna samband utpekade. Dessa omfattar den regionala grön- och blåstrukturen som är viktiga för regionens attraktivitet, resiliens och människors livsmiljö. Den regionala grönstrukturen består av tio tätortsnära gröna kilar och stora samlade rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. De gröna kilar ger djur och växter möjlighet att leva och sprida sig även in i bebyggda områden, via en lokal grönstruktur.

Tanken är att kilar ska skapa förutsättning för en biologisk mångfald och många ekosystemtjänster i regionens mer centrala delar.

I Kungens kurva består den regionala grönstrukturen av Gömmarens naturreservat som är en så kallad stadsnära värdekärna. Gömmaren utgör början av Bornsjökilen, en av tio tätortsnära gröna kilar, som söderut sträcker sig i sydvästlig riktning, söder om Alby och vidare till Bornsjön i Botkyrka kommun. De sydvästra delarna av Gömmaren är en del av ett svagt regionalt samband som sträcker sig vidare norrut, längs med Mälarstranden till Sätmaskogens naturreservat.

Kungens kurva inrymmer även en regional utpekad grön station eller hållplats vilket innebär att det finns en station eller hållplats för kollektivtrafik där regionens invånare har god tillgänglighet till gröna kilar. Gröna stationer ligger högst 300–500 meter från en grön kil. Kollektivtrafiken har en viktig roll för tillgängligheten till den regionala grönstrukturen.

Diagram som visar den regionala grönstrukturen och de förstärkta storskaliga gröna kopplingarna inom området och till närliggande områden

Naturreservatet Gömmaren

Gömmaren är ett kommunalt naturreservat, med höga friluftslivs- och naturvärden som utgör en viktig länk i den regionala grönstrukturen som del av Bornsjökilen. Naturreservatet sträcker sig fram till de bebyggda områdena och genom Vårby sträcker sig en grön länk mellan Gömmarens naturreservat över till Sätmaskogens naturreservat i Stockholms kommun.

Gömmarens naturreservat är ett populärt rekreationsområde och har en stor betydelse som närmaste strövområde för de som bor i sydvästra delen av Stockholmsregionen. Närheten till bebyggelsen gör naturreservatet till en attraktiv plats för rekreation och friluftsliv där det finns ett antal anlagda motion- och skidspår.

För att naturreservatet ska bli tillgängligt behövs flera entréer till naturreservatet av olika karaktär som öppnar upp grönstrukturen för besökare. Det ska vara lätt att hitta till de rekreativa stigar som finns och entréer kan märkas upp med exempelvis skyltar eller genom en platsbildning. Gömmaren ska också synliggöras genom förstärkta gröna stråk och gröna siktlinjer.

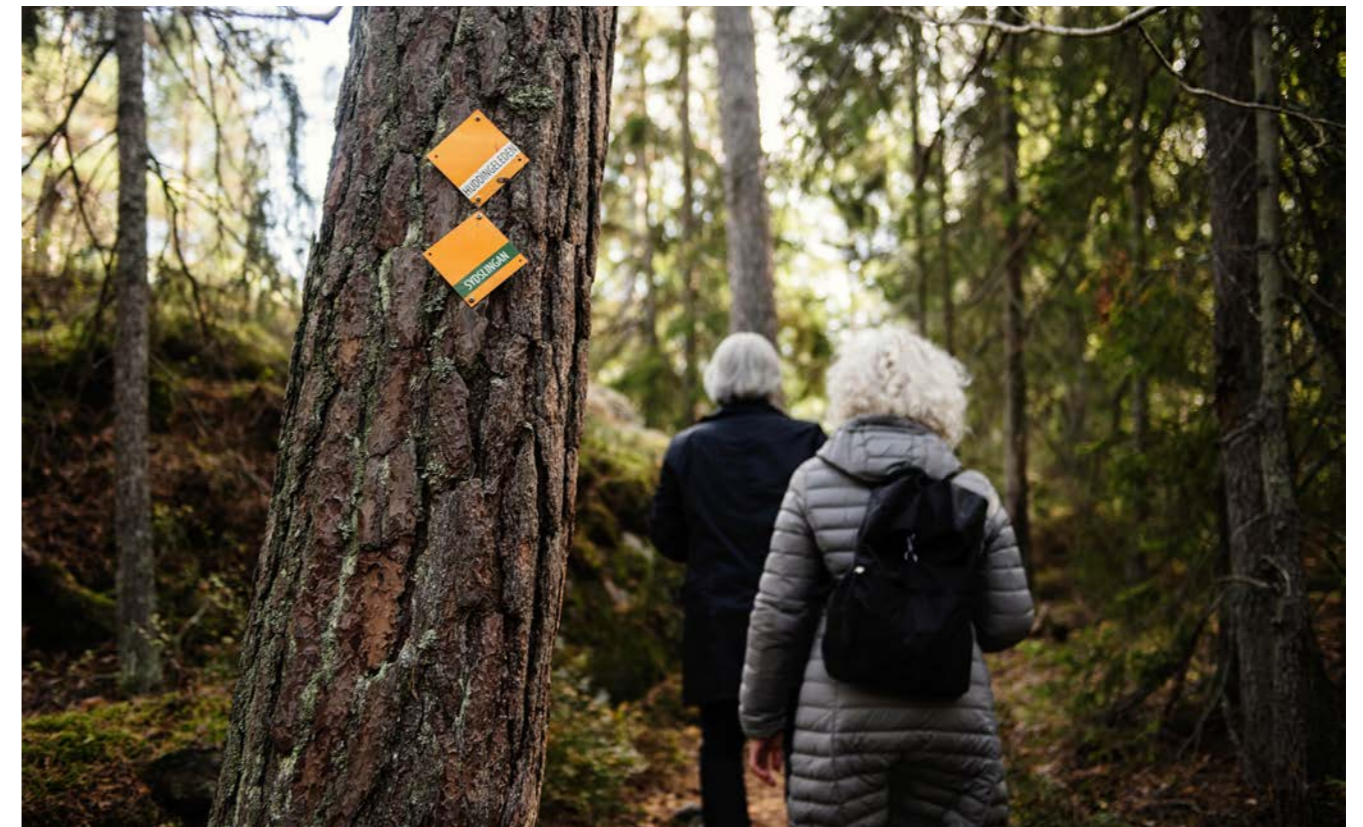
Befintliga naturvärden

Den största delen av Kungens kurva består av bebyggda och hårdgjorda ytor. Det finns dock förekomst av höga naturvärden i vissa delar, särskilt vid gränsen till Gömmarens naturreservat. När förekomsten av naturvärden inventerats inom området har naturvärdena klassificerats på en skala mellan 1 och 4, där 1 innebär högst värde. I Kungens kurva förekommer naturvärden med en klassificering mellan 2 och 4.

I och vid gränsen till Gömmarens naturreservat föreslås ny bebyggelse. Idén är att spara delar av skogen i stråk mellan den nya bebyggelsen som ger möjlighet att spara natur och olikåldriga träd både på kvartersmark och allmän platsmark. Tanken med att bygga området är att aktivera naturreservatet och tillgängliggöra naturen genom tydliga entréer för att ta sig vidare djupare in i skogarna.

Åkerholmarna

Befintlig grönska ska i så stor utsträckning som möjligt bevaras och integreras med tillkommande grönska och andra funktioner. Detta gäller även åkerholmarna som är ett återkommande inslag i Kungens kurva och hänvisar till platsens jordbrukshistoria. Åkerholmarna och dess stora ekar kan sparas och tillföra värden i strukturen.

Gömmarens naturreservat Foto: Huddinge kommun

■ Stadsdelspark
■ Närpark
■ Dagvattenpark
■ Naturresevat

■ Plats/nod
■ Idrott
■ Skolgård
■ Grön länk

■ Naturmark
○ Parkens täckradie

Diagrammet visar föreslagen parkstruktur och utvecklade platsbildningar

Generös grönska

Ett nätverk av generösa, centrala och attraktiva parker möjliggörs vilket ger plats för integrerad grönska i nära anslutning till bebyggelsen.

Park och dess innehåll och struktur

Flera parker med en variation av storlek, innehåll och funktion möjliggörs vilka tillsammans bidrar till en fungerande grön- och rekreationsstruktur. För att det ska kännas nära och lätt att ta sig till olika park-, rekreations- och naturområden kopplas de samman med trygga och attraktiva gröna gång- och cykelstråk. Parkerna kan vara mångfunktionella och kan bidra till att stärka ekosystemtjänster som exempelvis dagvattenhantering, bullerdämpning och luftrening. De bör också utformas med stor flexibilitet med funktioner för olika årstider och utformas utifrån invånarnas behov och önskemål.

Naturområden

Naturområdet Gömmaren är en destination för boende och besökare från lokalområdet, kommunen och regionen. Den rymmer stor biologisk mångfald och är ett viktigt inslag som präglar hela området. Den utgör också en unik rekreativ funktion genom att erbjuda spännande naturupplevelser i nära anslutning till den täta och blandade staden. Det är lätt att nå naturområdet som gående, cyklist och med kollektivtrafik från närområdet och från omkringliggande områden.

Stadsdelspark

Stadsdelsparker uppfyller en viktig funktion som naturlig mötesplats, plats för rekreation, vila och gröna värden. Stadsdelsparkerna ska kunna besökas av de som bor och arbetar i Kungens kurva, men även vara till för besökare. Det är därför viktigt att de är tillgängliga för gång-, cykel- och kollektivtrafik. I Kungens kurva planeras det för minst två stadsdelsparker.

Närpark

Närparker uppfyller funktion som bostadsnära grönska och ska inte ligga längre än 500 meter från bostaden, och gärna närmare än så. Närparkerna uppfyller främst behov för de som bor- och arbetar i området och ska vara en grön miljö avsedd för lek, vila och samvaro. De ska rikta sig till en bred målgrupp och kunna inrymma flera funktioner.

Fickparker och torg

Fickparker är små gröna ytor med karaktären som lummiga gröna rum. Fickparkerna är ett välkommet inslag vid butiksstråk, större målpunkter eller i bostadsområden. Torg är en variant av fickparken men där större andel är hårdgjord.

Rekreativa stråk

Dessa uppfyller andra funktioner än resterande gång- och cykelnät genom att uppfylla behov för att ta en promenad, motionera eller njuta av estetiska upplevelser. Rekreationsstråken kopplar an till gröna och rekreativa besöksmål så som Gömmarens naturresevat, sjön Gömmaren, Segeltorps idrottsplats och Västerholmsparken.

Bostadsgårdar

Bostadsgrådarna ska bidra till att stärka grönstrukturen i området. Bostadsnära grönska inrymmer en blandning av sparad natur, anlagda gårdsmiljöer med en mångfald av funktioner såsom ytor för lek, odling och plats för möten mellan grannar.

Skolgårdar

Skolgårdarna utgör viktiga miljöer även efter skoltid och är då en del av stadens gemensamma rekreativa rum.

Särskilt viktiga gröna ytor

Den bärande idén i Kungens kurva är de gröna länkarna som binder samman Kungens kurva inom området såväl som till omkringliggande stadsdelar och naturområden. Det är viktigt att det tillförs sammanhängande grönområden med möjlighet till vistelse och aktivitet. Två stadsdelsparker blir särskilt viktiga i föreslagen grönstruktur.

Stadsdelsparken Diametern

Stadsdelsparken i området som berörs av planprogrammet för fastigheten Diametern med flera ligger nära de centrala delarna av Kungens kurva. Stadsdelsparken blir en viktig del av den centrala grönstrukturen och en yta för såväl besökare som boende i området.

Föreslagen stadsdelspark i Sydväst

Den sydvästra delen av strukturen öppnas upp för blandstadsbebyggelse med tillkommande bostäder, arbetsplatser och verksamheter. Platsens nya besökare och boende får en ny stadsdelspark som förslagsvis anläggs på obebyggd mark, delvis där nuvarande kraftledningen skär genom området. Den nya stadsdelsparken blir en viktig mötesplats och yta för gemensam aktivitet och utbyte av idéer. Den nya parken anläggs i nära anslutning till kollektivtrafikstråket och får en publik karaktär.

- Naturreservat
- Parker längs den inre gröna länken
- Parker längs den yttre gröna länken
- Åkerholme
- Inre grön länk
- Yttre grön länk
- Blågrön ryggrad
- Rekreativ naturkoppling
- Befintlig natur
- Gröna entréer

Diagrammet visar de sammanbindande grönstråken som binder samman den aktiva grönstrukturen.

Höga vistelsevärden och plats för rekreation

Kungens kurvas identitet som mötesplats och plats för rekreation stärks genom varierade livsmiljöer för vistelse, aktivitet och möten.

Livskraftiga miljöer för människor erbjuds genom möjligheter till rekreation, friluftsliv, idrott och andra fritidsaktiviteter. I Kungens kurva finns förutsättningar för en aktiv och hälsofrämjande fritid oavsett socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och fysisk förmåga.

Sammanbindande grönstråk

För en välfungerande grönstruktur behövs gröna stråk som binder samman de gröna miljöerna och skapar ett funktionellt nätverk, från en regional till en lokal nivå. I Kungens kurva möjliggörs för ett antal gröna stråk som ska ha en sammanbindande funktion. Syftet med dessa är att tillföra vistelsevärden, rekreativa värden, ekosystemtjänster, öka tillgänglighet och närhet till park-, rekreations- och naturområden inom och utanför Kungens kurva.

Ett antal sammanbindande rekreativa gröna stråk föreslås för att koppla an till befintliga kopplingar till grönstruktur i Vårby och Skärholmen samt naturmarken i Gömmaren, parker, lekplatser och promenadstråk. Dessa bildar två sammanhållna stråk - gröna länkar, som tillsammans med stadsdelsparker och närparker bildar ett nätverk av sammanbunden och lättillgänglig grönska. De gröna länkarna stärker såväl ekologiska som rekreativa system och tillför vistelsevärden och orienterbarhet inom strukturen.

Rekreation i Gömmarens naturreservat. Foto: Huddinge kommun

Rekreation

För att utveckla de rekreativa värdena behöver tillgängligheten till Gömmaren förstärkas i befintliga stråk och genom nya stråk som tillgängliggör Gömmaren för ett större område. Gömmaren ska vara en tillgänglig och varierad plats som främjar friluftsliv, kulturliv, naturvärden, rekreation och fysisk träning. Variationen av aktiviteter, miljöer och upplevelser skapar förutsättningar för att människor av olika kön, ålder och bakgrund möts. Genom att utveckla befintliga funktioner och tillföra nya blir Gömmaren en ännu tydligare destination som attraherar besökare från hela sydvästra delen av Stockholmsregionen.

Gröna och aktiva mötesplatser

I gränslandet mellan den anlagda naturen i stadsrummet och den vilda naturen i naturreservatet finns många platser för aktivitet och möten. Dessa platser och funktioner fungerar även som entréer som aktiverar naturreservatet och tillgängliggör naturen för fler målgrupper.

Tillgång till idrott och variation av idrottsaktiviteter behövs för alla åldrar och för folkhälsan. I Kungens kurva finns det gott om idrottsfunktioner vid Segeltorps idrottsplats med konstgräsplan, ishall och ridstall. När Kungens kurva utvecklas med nya bostäder och knyts samman med omkringliggande områden kan idrottsområdet utvecklas ännu mer och fungera som en destination för en mångfald av idrottsaktiviteter för både föreningsverksamhet, privat idrottsutövande och platser som främjar en aktiv livsstil. Idrottsytor ska även integreras i områdets offentliga rum och gårdar samt i anslutning till de nya skolorna i området vilka kan samutnyttjas med boende och besökare i området på kvällar och helger.

Ridning i Gömmarens naturreservat. Foto: Maja Brand Huddinge kommun

Benfitlig natur
 Dagvattendamm
 Fördröjningszon
 Höjd

Vattendelare
 Vattnets riktning
 Blågrön gata
 Områdesgräns

Diagrammet visar höjder och på vilket sätt dagvatten och skyfall leds enligt nuvarande höjdsättning samt planerade dagvattendammar och möjliga platser för fördröjning.

Hållbar och klimatanpassad

Ett nytt finmaskigt och hållbart blå-grönt nätverk förstärker de ekologiska sambanden i området. Ekosystemtjänster och vattenhantering integreras i gaturummen och bidrar till ett klimatanpassat och tåligt område.

Dagvatten

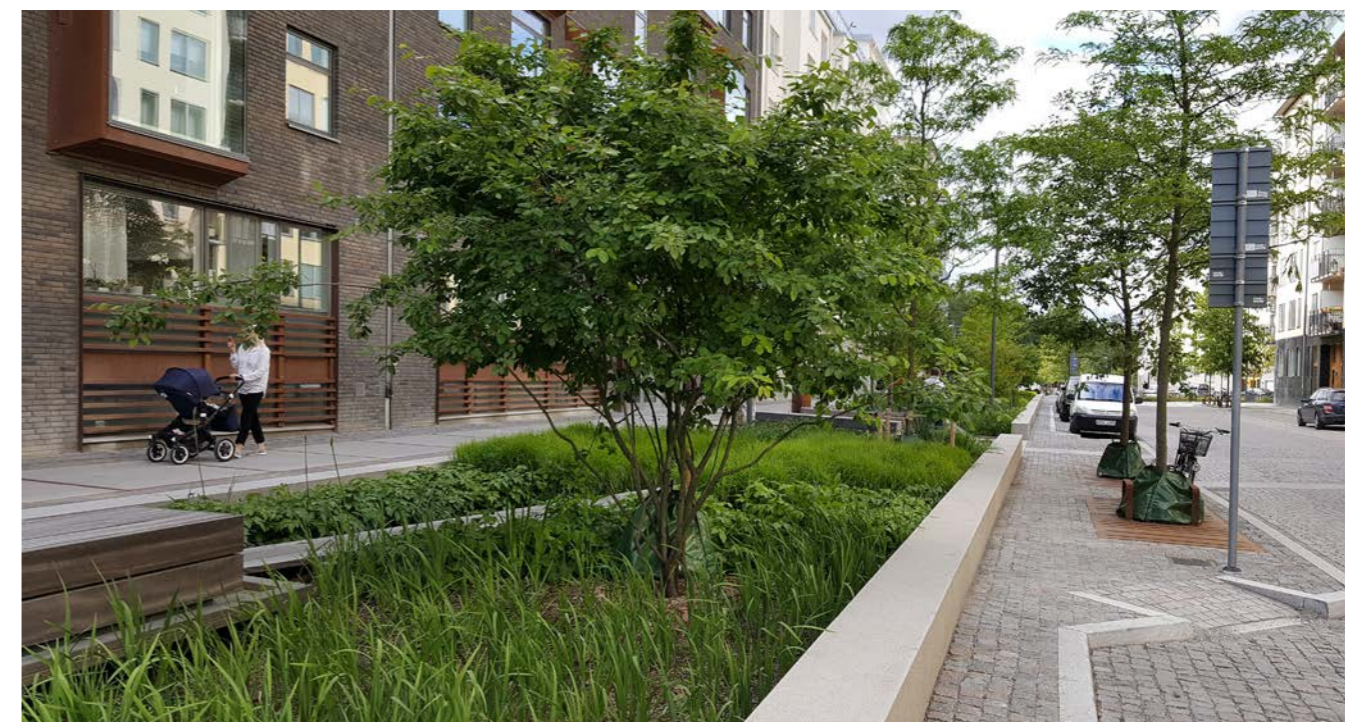
Dagvatten är regn- och smältvatten som tillfälligt rinner på markytan. Vid regn ska det finnas goda förutsättningar för dagvattnet att fördröjas, absorberas och filtreras i mark och växter, så att avrinnande flöden kan minimeras. I enlighet med Huddinge kommuns dagvattenstrategi ska flöde samt föroreningsmängder efter exploatering inte öka jämfört med före exploatering. Allt dagvatten ska i största grad omhändertas lokalt, fördröjas och renas innan det når recipient.

Eftersom Kungens kurva har avrinning mot Mälaren är det angeläget att avrinningen minimeras när platsen utvecklas. Dagvatten inom Kungens Kurva avleds idag till recipienten Rödstensfjärden som är en del av Mälaren och Rödstensfjärden är en vattenförekomst som omfattas av miljö kvalitetsnormer.

För att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvattenförekomster behöver dagvattnet renas. För att uppnå en acceptabel reningsgrad kommer betydande ytor för lokal hantering av dagvatten att behöva avsättas både inom kvartersmark och på allmän platsmark. Utrymme för dagvattenhantering ska ingå som en förutsättning vid gestaltningen av såväl det offentliga rummet som i kvarter med bebyggelse.

Dagvattenlösningar kan på strategiska platser synliggöras och tillåtas ta plats i den bebyggda miljön och därigenom tillföra rekreativa, estetiska och pedagogiska värden. Med väl avvägd planering kan dagvattenlösningar i stor utsträckning integreras med ytor som planeras för rekreation och gröstruktur.

Grönblå gator, där extra utrymme ges till urban dagvattenhantering etableras inom området. Dessa finns i öst-västlig riktning och nord-sydlig riktning där det finns en naturlig låglinje. I nära anslutning till de grönblå gatorna utvecklas fördröjningszoner och dagvattendammar vilka kan bestå av parker, gator, torg, fickparker som hanterar lokal avrinning vid skyfall. Ytorna får en attraktiv gestaltning och inrymmer även andra funktioner för att säkra att de blir kvalitativa inslag i gatubilden och stadsmiljön även vid torka eller lägre vattennivåer. Dessa ytor kommer att behöva anläggas på både allmän platsmark och kvartersmark.

Integrerad dagvattenhantering i gatumiljö i Norra Djurgårdsstaden. Foto: PE Teknik och Arkitektur

Tålighet mot ökade nederbörds mängder

Klimatförändringar kommer över tid öka förekomsten av extremt väder och ökar förekomsten av skyfall vilket i sin tur ökar risken för översvämningar. Vid skyfall blir dagvattensystemet fullt och stora vattenmängder ansamlas på markytan och blir stående i lågpunkter. Bebyggelsen och det offentliga rummet ska vara utformat och höjdsatt så att översvämningar vid skyfall inte orsakar skador på byggnader eller viktiga funktioner. För att undvika omfattande skador och kostnader behöver vattnet ledas från bebyggda områden och tillfälligt ansamlas där det inte är till skada. Det kan exempelvis ske på idrottsplatser, parker eller andra gröna stråk. I stadskärnan innebär det att vattnet behöver ledas bort till dagvattendammar, parker och fördröjnings- och översvämningssoner.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster som naturen förser oss med blir allt viktigare att synliggöra, förstärka och tillföra när vi förtätar och utvecklar städerna. Ekosystemtjänster är en viktig del för att uppnå de globala och svenska klimat- och miljömålen. Att synliggöra och säkerställa gröna investeringar har inte bara påverkan på frågor såsom biologisk mångfald, klimatreglering eller rening av luft. Ekosystemtjänster genererar även positiva synergier i form av ökade fastighetsvärden, attraktiv stadsmiljö och högre vistelsevärden.

Odling i stadsmiljö. Centralparken Täby. Foto: PE Teknik och Arkitektur

Ekosystemtjänster delas ofta upp i fyra olika kategorier:

- Producerande ekosystemtjänster producerar mat, dricksvatten, bioenergi och andra direkta produkter och material.
- Reglerande ekosystemtjänster står till exempel för kontroll av klimat, vattenflöden, erosionskydd, pollinering och rening av luft.
- Stödjande tjänster är själva förutsättningen för de övriga tjänsterna och består av arters livsmiljöer och processer som upprätthåller ekosystemen, så som jordmänsbildning och fotosyntes.
- Kulturella tjänster bidrar med immateriella värden som miljöer för upplevelser, lärande, kunskap och rekreation.

Exempel på hur ekosystemtjänster kan integreras i stadens utveckling:

I gaturummet

Växtlighet och träd i gaturummen bidrar med bl.a. rening av luft, mikroklimatkontroll, dagvattenhantering och tillför vistelsevärden i gaturummet.

I byggnaden

Gröna tak och fasader i byggnader kan bidra till ett minskat energibehov, stärka kapaciteten för lokal dagvattenhantering och tillföra livsmiljöer för flera arter och stödja pollinering.

I stadsdelen

Kulturarv, så som t.ex. åkerholmar kan bidra till starkt identitet för stadsdelen och dess upplevda attraktivitet. Gröna platser och kopplingar kan stärka spridningssamband och livsmiljöer samt bidra till klimatanpassning och stärka stadsdelens resiliens.

I parken

Tillgång till park är hälsofrämjande och naturupplevelser fungerar som stimuli för inspiration och inläring, sänker stressnivåer och bildar sociala mötesplatser. Variation av grönska och växtlighet i parker bidrar till förbättrad ljud- och luftkvalitet och är en viktig del av lokal dagvattenhantering genom filtrering.

I kvarteret

På kvartersnivå kan delad och privat grönska stärka den sociala samvaron och känslan av välmående samt även bidra till boplatens upplevda attraktivitet. I samband med dagvattenhantering i kvarteret kan det t.ex. uppsamlas regnvatten till stadsodling, vilket möjliggör produktion av närodlad mat.

I staden

I stadens skala kan ekosystemtjänster medföra reglering av temperatur, förbättrad luft- och vattenkvalitet samt ljudmiljö, motstånd mot översvämningar och starkt biologisk mångfald, men även ökade fastighetsvärden, folkhälsa och livskvalitet.

4 Dynamisk livfull destination och mötesplats

Upplevelserik destination

Kungens kurvas identitet som destinationsmål tas tillvara och utvecklas till en upplevelserik destination som erbjuder ett brett utbud av upplevelser, tjänster och mötesplatser för alla

Destinationsmål

I samband med utvecklingen av området tas Kungens kurvas identitet som besöksmål till vara på och utvecklas för att fortsatta vara en plats människor besöker och aktörer vill etablera sig på. I Kungens kurva finns det plats för ett stort utbud av olika upplevelser som attraherar långväga besökare såväl som människor från regionen och omkringliggande områden. I Kungens kurva finns något att göra för alla oavsett bakgrund, ålder och intresse och här finns plats att möta och umgås med nya människor, vänner och familj.

Kungens kurvas karaktärsområden som destination

Kungens kurva kan erbjuda en stor variation av målpunkter och har en karaktär som varierar i de olika delarna som lockar en mängd olika besökare i olika syften.

Centrala Kungens kurva

Till Kungens kurvas centrala delar kommer besökare för att ta del av olika upplevelser, för att vistas och träffa människor. En gågata sträcker sig mellan Ikea och Heron city vilken är full av liv och

innehåll. I centrala Kungens kurva stannar spårväg syd och det finns gena kopplingar till Skärholmens centrum för gång och cykel och ut i resterande Kungens kurva och omkringliggande områden.

Östra Kungens kurva

Till östra Kungens kurva kommer besökare och boende för att delta i idrottsarrangemang, fritidsaktiviteter och uppleva Gömmarens naturreservat. Östra Kungens kurva består också av flera lokala målpunkter med samhällsservice, mindre arbetsplatser och många bostäder.

Sydvästra Kungens kurva

Sydvästra Kungens kurva består av en funktionsblandad stad med en stor blandning av bostäder, samhällsfunktioner och verksamheter i olika skala. Här finns plats för utbildning, tillverkning i mindre skala, stadsnära distributionslösningar, kontor och mycket mer. Här finns även bostäder och samhällsservice. I sydvästra Kungens kurva föreslås en station för Spårväg syd och det finns gena kopplingar till Vårby gård, Skärholmen och till resten av Kungens kurva.

Norra Kungens kurva

Norra Kungens kurva utgörs av mötet med Skärholmen och är Kungens kurvas huvudentré för besökare. Här finns särskilt god förutsättningar för olika typer av verksamheter, arbetsplatser och kontor. Denna del kommer bidra till att koppla samman Skärholmen och Kungens kurva till en regional stadskärna.

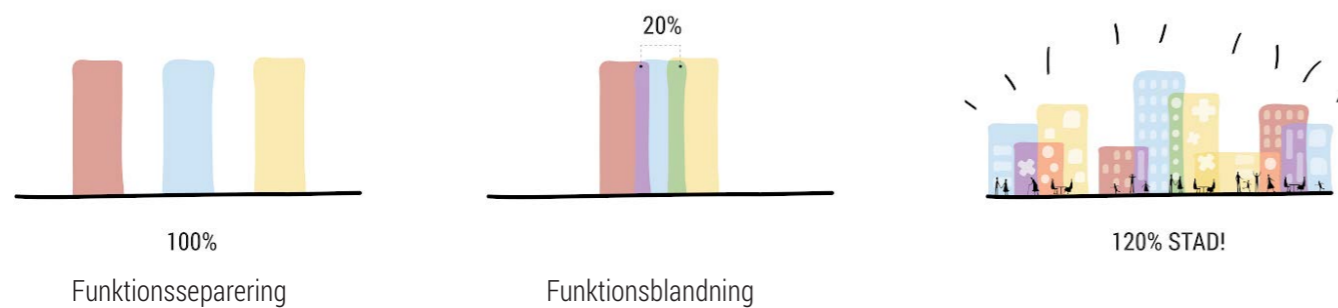

Diagram som visar hur nya kvaliteter och synergieffekter kan uppstå då olika funktioner blandas.

Illustration: Mandaworks och Adept

Livfull stad

En stad full av liv och innehåll möjliggörs genom en funktionsblandning som bidrar till att fler människor rör sig till och från en plats eller vistas i stadsmiljön fler tider på dygnet.

Blandning av besökare, arbetande och boende

En livfull stad skapas genom människorna som rör sig i området till och från olika funktioner och målpunkter i sin vardag. Genom en ökad funktionsblandning och utveckling av befintliga och nya funktioner i området bidrar detta till en blandning av besökare, arbetande och boende i området som gör att Kungens kurva lever en större del av dygnet.

Besökare kommer till Kungens kurva för att uppleva, handla och vistas och de besöker de centrala delarna, idrottsplatsen och naturreservatet. De boende i området rör sig till och från naturliga och vardagliga mötesplatser och funktioner så som förskolor, skolor, hållplatser, livsmedelsbutiker, parker, idrottsaktiviteter, arbetsplatser och naturen. Arbetsplatser av olika slag finns i hela området och människor rör sig till och från sin arbetsplats, på olika tider på dygnet i kollektivtrafiken, till fots och med cykel.

Den blandning av människor som vistas och besöker Kungens kurvas olika målpunkter olika tider på dygnet bidrar till uppkomsten av en livfull stad. Lokala målpunkter och samhällsservice samspelar med handeln, mötesplatser, arbetsplatser och platser för upplevelser och bidrar till synergier som ytterligare stärker området som destination.

Livet mellan husen

Det är inte bara rörelse mellan olika målpunkter och det som pågår inne i byggnaderna som bidrar till den levande staden. Även livet mellan husen kan locka människor till att besöka en plats och vistas där vilket bidrar till en livfull stad. Det finns potential för de stora markytorna som finns i Kungens kurva utvecklas med tillfälliga och permanenta platser och målpunkter. Det finns många sätt att levandegöra staden mellan husen och det är upp till varje lokal aktör, fastighetsägare och kommunen att bidra med spännande platser och utvecklingen av ett kvalitativt stadsrum som uppmuntrar till vistelse. Med kreativitet, samverkan och engagemang finns stora möjligheter att skapa intressanta platsbildningar, plats för aktivitet, vistelse och upplevelser.

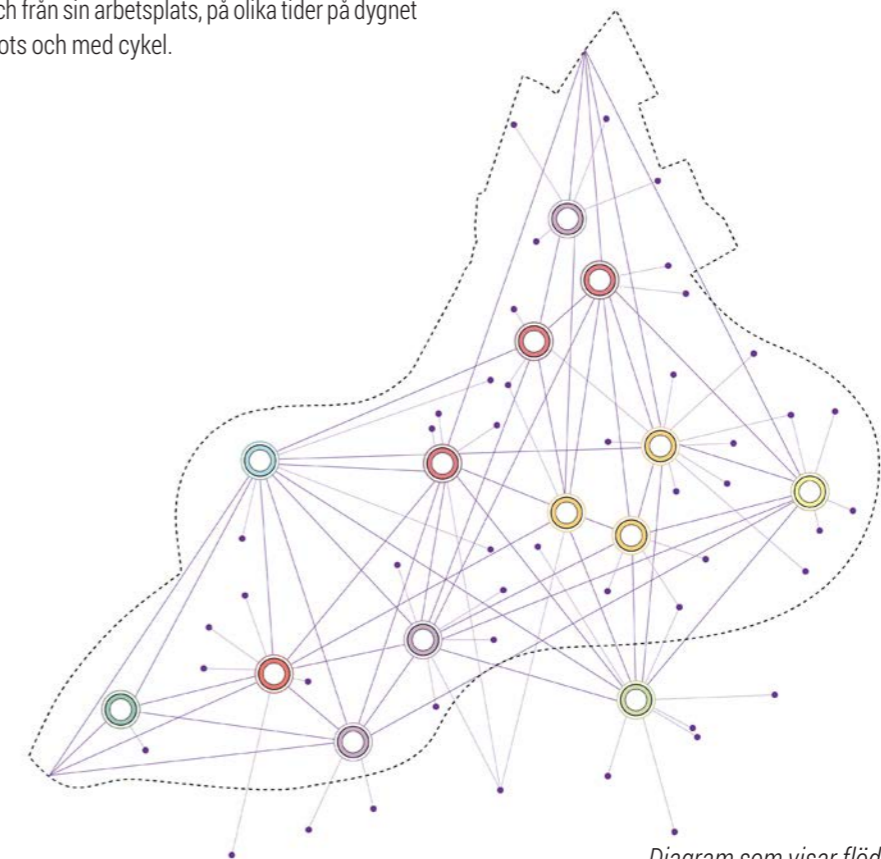

Diagram som visar flöden mellan målpunkter

Några exempel på vilket sätt det går att arbeta med att levandegöra livet mellan husen:

Platsbildningar

Olika former av platsbildningar som uppmanar människor till att umgås, leka och slappna av levandegör livet mellan husen. Detta kan innebära såväl tillfälliga som permanenta lösningar som exempelvis olika former av sittytor, aktiviteter och givetvis stadens alla parker, stora som små.

Platsbildning utanför kontor, Malmö. Foto: PE Teknik och arkitektur

Referensbild tillfällig platsbildning, Oslo

Fritidsaktiviteter

Alla former av rekreations-, idrotts- och kulturaktiviteter samlar människor på olika platser vilket levandegör staden. Detta kan vara alltifrån en lekställning, ett pingisbord eller en scen och mycket mer.

Björkskatans stadsdelspark, Luleå. Foto: PE Teknik och Arkitektur

Dansbana Vårby. Foto: Huddinge kommun

Utegym. Foto: Huddinge kommun

Konst i stadsmiljön

Offentlig konst tillför trivsel och upplevelser i stadsmiljön och kan markera, ge en identitet eller uppmärksamma en plats. Offentlig konst kan också fungera som besöksmål och locka människor att komma och se och uppleva konstverket. Konstnärliga gestaltningar kan vara allt från skulpturer, markbeläggningar och ljusinstallationer till specialdesignade möbler eller skyltning.

Referensbild Cloud gate, Chicago

Attraktivt för etablering av arbetsplatser

Etablering och utveckling av befintliga arbetsplatser stöds och uppmuntras för att ytterligare stärka Kungens kurva som en sammankopplad regional nod och varierat destinationsmål.

Utveckling av näringslivet

Kungens kurva är en naturlig etableringsplats för näringsliv med sitt exceptionella tillgängliga läge i regionen. Befintligt näringsliv ska ges plats att utvecklas och växa, dessutom möjliggörs för nya etableringar av varierande storlek. I Kungens kurva finns det plats för många olika näringslivsbehov och en bredd av branscher.

Områdena invid Lindvretens trafikplats är en av Kungens kurvas viktigaste entréer och är särskilt viktiga som platser för utveckling av befintliga verksamheter och etablering av nya verksamheter. Dessa områden ligger även strategiskt för mer transportintensiva verksamheter.

Utbildning

Utbildning är en viktig funktion att erbjuda i en stadsdel för att locka såväl boende som kompetent arbetskraft. Det finns möjligheter att vidareutveckla det fordonstekniska gymnasiet och även andra utbildningsinitiativ i området.

Funktionsblandning

I stora delar av Kungens kurva ska det genomgående vara funktionsblandat vilket innebär att olika verksamheter ska inrymmas blandat med bostäder. Detta kan bestå av olika former av verksamheter som bidrar med arbetstillfällen och kan vara alltifrån mindre kontor, verkstäder, förskolor, vårdlokaler och mycket mer som företrädesvis placeras i bottenvåningar.

Foto: Maja Brand Huddinge kommun

Service

Utvecklingen av bostäder innebär underlag för olika former av service, både kommersiell- och samhällsservice. Detta bidrar även med många nya arbetsplatser i området inom en mängd olika branscher. Cirka 10 000 bostäder som kommer att kunna utvecklas i området och det ger underlag till följande möjlig utveckling av service:

Fler invånare skapar underlag för mer service

När Kungens kurva förtätas med bostäder skapas underlag för mer och ny typ av service. Nedan är ett exempel på verksamheter som skulle kunna möjliggöras när ca 10.000 nya bostäder utvecklas fram till år 2050.

- 20 nya förskolor
- 2 grundskolor
- 60 butiker
- 8 livsmedelsaffärer
- 38 restauranger, barer och caféer

Siffrorna är baserade på ett samband mellan antalet nya bostäder och verksamheter. Dessa övergripande siffror beaktar inte marknadsmässiga villkor, särskild potential på platsen eller det geografiska läget i regionen.

- F F Förskola planerad / föreslagen
- S S Skola planerad / föreslagen
- G Gymnasieskola
- I I Idrott befintlig/ föreslagen
- K K Kultur planerad föreslagen

Diagrammet visar möjlig fördelning och placering av samhällsservice när området utvecklas.

Nära till samhällsservice

Ett brett utbud av samhällsservice är en integrerad del av stadskärnan och finns nära för ett enklare vardagsliv

Samhällsfunktioner

I takt med att bostäder tillförs i Kungens kurva ökar också behovet av samhällsfunktioner såsom förskolor, skolor, äldreboende, vårdlokaler, tandläkare, lokaler för kultur, idrott och fritid. Att erbjuda närhet till samhällsservice gör ett område attraktivt och skapar ett enklare vardagsliv för de boende i området.

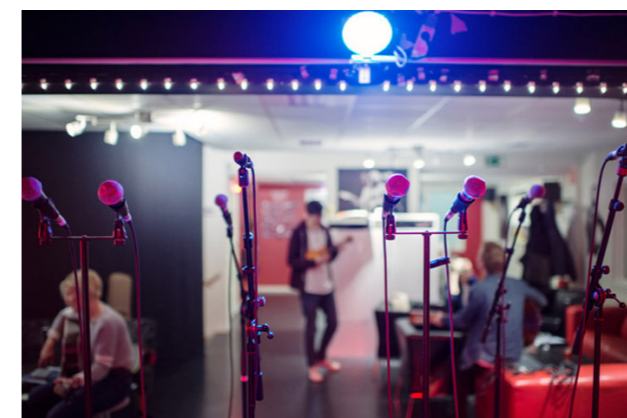
Äldreboenden, boenden enligt SoL och LSS

Den stora befolkningsökningen innebär behov av olika former av bostäder för social omsorg såsom äldreboenden, vårdboenden, och boenden enligt SoL och LSS. Dessa boendeformer integreras i alla etapper av bostads- och arbetsplatsutvecklingen i Kungens kurva.

Kultur och fritid

Kultur och fritidsliv är viktiga funktioner i staden och för att dessa ska finnas tillgängliga behöver lokaler för föreningar och kultur planeras för. Det ska finnas möjlighet för alla invånare att ta del av kultur- och föreningsliv och det ska vara enkelt och nära för invånarna att ta del av stadens utbud samt engagera sig och vara aktiva på fritiden.

I området som omfattas av planprogrammet för fastigheten Diametern 2 med flera har en plats för kulturverksamhet reserverats i anslutning till den planerade stadsdelsparken på ett torg. Tanken med byggnaden och platsen är att ge lokaler till det offentliga livet

Fritidsgård . Foto: Maja Brand Huddinge kommun

i stadsdelen, genom att låta dessa vara multifunktionella kan de fungera för allt från bibliotek, till uppträdanden eller kulturella och utbildande aktiviteter. Ytterligare två platser för kultur möjliggörs. En i de centrala delarna i anslutning till hållplatsläget för spårväg syd och IKEA och ytterligare en vid en av de föreslagna mobilitets-hubbarna i sydväst.

Förskolor och skolor

I området som omfattas av planprogrammet för fastigheten Diametern med flera planeras en skola för cirka 900 elever och ett antal förskolor. När ytterligare bostäder tillförs i Kungens kurva kommer fler skolor och förskolor att behövas.

Ungefärliga lägen för skolor respektive förskolor pekas ut i diagrammet på sida 64. Ett stort antal nya förskolor behövs i området och kan integreras i strukturen på olika sätt. I Kungens kurva finns särskilt goda möjligheter att i stora delar av området skapa lägen för förskolor och skolor i direkt anslutning eller nära till Gömmarens naturreservat.

Foto: Maja Brand Huddinge kommun

Sammanfattning

1 Urban och trygg stadskärna där människor kan mötas

I Kungens kurva är den byggda miljön utformad med en attraktiv blandning av arkitektur, typologier och funktioner. Staden är en plats där människor kan mötas, bo och verka oavsett bakgrund eller förutsättningar. En tätare sammanhållen stad och dess dragningskraft med många mötesplatser och funktioner bidrar till fler människor i rörelse, vilket skapar förutsättningar för ett rikt och tryggt stadsliv.

2 Hållbara resesätt och människor i rörelse

Kungens kurva är en regionalt tillgänglig och sammankopplad stadsdel. Det är enkelt att resa och röra sig inom Kungens kurva såväl som till omkringliggande områden och ut i regionen. I Kungens kurva erbjuds möjlighet till hållbara resvanor genom smidiga mobilitetstjänster, kapacitetsstark kollektivtrafik och prioritering av gång och cykel. Det är gent, lätt och tryggt att röra sig inom området som gående och cyklist. Samnyttjande och samlokalisering för ytkrävande parkering tillsammans med mobilitetstjänster utvecklas för att uppmuntra hållbara resesätt.

3 Naturnära och hållbar stadskärna

Den direkta närheten till natur- och grönområden, sjöar och Mälaren gör stadskärnan unik. Genom tydliga entréer till Gömmarens naturreservat kan den rekreativa funktionen stärkas lokalt men även som destination för besökare. Ett nätverk av parker av olika storlek fylls med ett varierat innehåll. Kungens kurvas identitet som mötesplats och plats för rekreation stärks genom varierade livsmiljöer för vistelse, aktivitet, idrott och möten. Gröna samband kopplar samman och förstärker värdefulla ekologiska områden. När staden förtätas tillförs och utvecklas ekosystemtjänster för att bidra med värden i stadsmiljön samt för att skapa ett klimatanpassat och tåligt område.

4 Dynamisk livfull destination och mötesplats

Kungens kurva är en lokal, regional och nationell destination med handel, en mångfald av mötesplatser, målpunkter och funktioner. Kungens kurva är en levande stad som fungerar som destinationsmål och samtidigt erbjuder ett stort antal och blandning av bostäder, samhällsservice och andra typer av funktioner. I Kungens kurva finns det mötesplatser och aktiviteter för olika tider på dygnet och olika tider på året. Detta skapar förutsättningar att umgås, leka, idrotta, besöka, arbeta, handla, utbilda sig och slappna av.

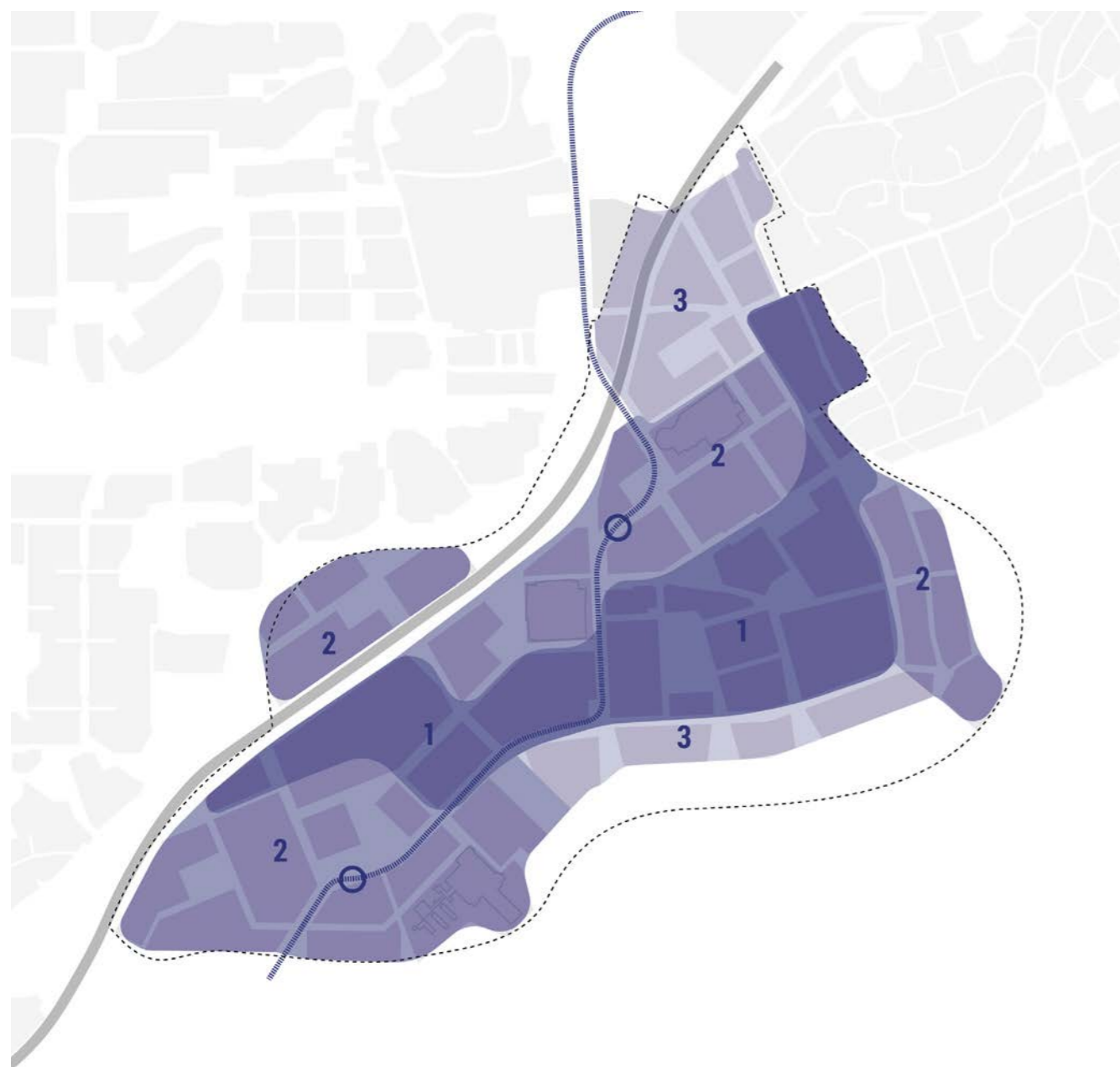

Diagram som visar möjlig framtida etappindelning av utvecklingen fram till år 2050

Hållbar planering över tid

Utvecklingsplanen visar på Huddinge kommuns vision och riktlinjer för att på lång sikt utveckla Kungens kurva till en dynamisk livfull och naturnära stadskärna som växer ihop med Skärholmen och blir en regional stadskärna.

Utvecklingsplanen redovisar en möjlig framtida utveckling av Kungens kurva för att på lång sikt utveckla området till att bli en stadsmiljö med många invånare, besökare och arbetande. Stadsutvecklingen bedöms ske över en lång tidsperiod, trettio år eller mer.

Kungens kurvas utvecklingsplan ska ses som en fördjupning av den kommunövergripande översiktsplanen och är inte juridiskt bindande utan ett ramverk för kommande detaljplanering.

Det är viktigt att planen bidrar till att Kungens kurva även fortsättningsvis är en attraktiv plats att besöka, arbeta eller bo på. Den förändring som planen möjliggör tar många år, beror på många olika aktörers agerande och på hur den ekonomiska konjunkturen varierar över tid.

Fortsatt planering

Utvecklingen av Kungens kurva kommer att ske över många år vilket möjliggör värdeskapande och hållbar utveckling fram till år 2050 eller ännu längre. Det är viktigt att området under utbyggnadstiden fungerar både som destination för besökare såväl som för arbetsplatser, verksamheter och nyinflyttade boende. En balanserad kommunal ekonomi i de olika etapperna eftersträvas då utvecklingen av området genererar behov av investeringar i nya gator, parker, tekniska försörjningssystem och samhällsservice. I vissa delar kan kommunen skapa intäkter genom att ny exploaterbar mark utvecklas för nya ändamål och i andra genererar utvecklingen kostnader genom investeringar i allmän platsmark och tekniska försörjningssystem. Utifrån de initiala kostnadsutredningar som gjorts för den förtätning utvecklingsplanen medger gör kommunen bedömningen att det finns exploateringsekonomiska förutsättningar att arbeta vidare med utvecklingsplanen som grund.

Etappvis utveckling

Flera faktorer påverkar takten i utvecklingen av Kungens kurva och det går inte att exakt tidssätta när förändringar sker. Oavsett när det sker så är det viktigt att kommande stadsbyggnadsprojekt bidrar med värden till Kungens kurva och möjliggör för att uppfylla den gemensamma visionen. Trots att det är det möjligt att ha en övergripande idé för i vilken ordning hur utvecklingen kan komma att ske. Bedömningen är att det finns delar av området som har särskilt goda möjligheter till utveckling i närtid, medan andra delar kan ligga längre fram i tiden, enligt principen först, därefter och senare. Förslaget till riktningar går att utläsa i kartan på nästa sida.

Området bör utvecklas med utgångspunkt i den pågående utvecklingen som sker inom fastigheten Diametern 2 med flera. Det är också delar som har särskilt goda förutsättningar att utvecklas inom närtid och ligger i anslutning till de centrala delarna samt längs E4/E20. De delar som redan idag är pågående eller möjliga att starta inom snar framtid är markerade med 1.

Sedan bör Kungens kurva kunna utvecklas i de centrala delarna, de sydöstra delarna och omkring Segeltorps idrottsplats. I kartan är dessa områden markerade med 2.

Därefter kan det norra området vara möjligt att utveckla men där det finns ett beroende av att trafikplatsen planeras och byggs om för att möjliggöra frigörande av mark. Det område som föreslagits i Gömmarens naturreservat har ett beroende av att utreda frågan om att ändra naturreservatets gräns innan utveckling kan ske. Dessa delar är i kartan markerade med 3.

Risker och rekommendationer

Ett genomförande av utvecklingsplanen för Kungens kurva kommer att innebära ett flertal konsekvenser och förändringar. Samtidigt finns det ett antal risker som behöver belysas i den fortsatta planeringen som kan komma att påverka genomförandet.

Risker

Naturresevatet

Naturresevatet Gömmaren är ett kommunalt naturresevat. För att utveckla bostäder inom resevatet krävs upphävande av en mindre del vilket är en omfattande process.

Risk

Planområdet ligger i närheten av E4/E20 vilka är primära transportleder för farligt gods. I den fortsatta planeringen behöver fördjupade riskanalyser genomföras för att bedöma riskavstånd, hänsyn till individ- och samhällsrisker och krav på utformning av byggnader.

Buller

Närheten till E4/E20 innebär höga bullernivåer och eventuellt ny bebyggelse och rekreativa miljöer i bullerutsatta lägen behöver i tidigt skede analyseras. Bullersituationen behöver hanteras i enlighet med gällande lagstiftning och rekommendationer.

Luftföroreningar

Luftföroreningar har negativ inverkan på människors hälsa och miljön där en stor del kommer från vägtrafiken. Med tanke på närheten till E4/E20 är det viktigt att undersöka detta närmare vid fortsatt planering av området för att kunna besluta om eventuella åtgärder för att minimera risker med höga halter av luftföroreningar.

Markföroreningar

Förekomst av markföroreningar kan finnas inom området och behöver studeras vidare i det fortsatta arbetet i utvecklingen av området.

Geotekniska förutsättningar

Inom området finns olika geotekniska förutsättningar som måste utredas och beaktas i nästa skede vid framtagande av nya detaljplaner.

Miljö kvalitetsnormer

Inom eller i närheten av planområdet finns ett antal vattenförekomster med miljö kvalitetsnormer som behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Hantering av dagvatten och skyfall

Hantering av dagvatten och ökade nederbördsmängder behöver studeras närmare i det kommande planeringen då hantering och lösningar skiljer sig från olika platser och områden beroende på förutsättningar. Det lokala omhändertagandet varierar beroende på platsens förutsättningar, till exempel med hänsyn till gatornas önskade karaktär, tillgång till grönska, topografi eller markens beskaffenhet.

Tekniska försörjningssystem

Vid fortsatt planering av projekten i Kungens kurva behöver kommunen se över statusen för de tekniska försörjningssystemen som finns på plats. Dessa kan ha för liten kapacitet eller vara i behov av utbyggnad när Kungens kurva utvecklas.

Fram till år 2030 råder det kapacitetsbrist i vissa ledningssträckor av dricksvattennätet. Det kan även finnas behov av en ny plats för kylproduktion i Kungens Kurva vilket kräver att kommunen reserverar mark för detta i närheten av det befintliga fjärrkylanätet.

Luftburen kraftledning

Planförslaget utgår ifrån att kraftledningar i sydväst markförläggs.

Rekommendationer

Resurseffektivitet

Att planera för resurseffektivitet under byggtid såväl som efter genomförandet är en viktig hållbarhetsaspekt och det finns flera delar där detta kan ses över i fortsatt planering. Några få exempel på vilka frågor som berörs av denna aspekt är lokal masshantering, uppförande av byggnader och anläggningar med återvunna och återvinningsbara material, goda förutsättningar för återvinning och sortering av avfall.

Inkludering av medborgare

Det är viktigt att komplettera traditionella samråd kring program och detaljplaner och i den fortsatta processen ska Kungens kurva arbeta för att stärka den lokala demokratin och aktivt deltagande, samt att se till att stadsplaneringen är en hållbar, jämlik och jämställd process där olika människor med olika bakgrunder inkluderas och är representerade. Vikten av inkludering av medborgare ökar under de senare utvecklingsetapperna då bostäder redan bebyggts på området.

Tillfälligt utnyttjande av mark

Under tiden området byggs ut kan mark som ska utvecklas i senare skede fortfarande användas mer eller mindre tillfälligt för att bidra med värdeskapande funktioner. Syftet är att bidra till områdets utveckling som dynamisk destination och en mängd funktioner kan skapa dragningskraft och vara identitetsskapande för Kungens kurva. Exempel på sådana funktioner är tillfälliga bostäder, pop-ups, foodtrucks, evenemang, tillfälliga möbler och konst.

Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
www.huddinge.se

Adress
Kommunalvägen 28
141 61 Huddinge

Utvecklingsplan för Kungens kurva

